

Příloha A. Dotazník použitý pro sběr dat

1. Myslíte si, že se v Beskydech vyskytují velké šelmy, tzn. rys, vlk a medvěd?

	ano	ne
Rys		
Vlk		
Medvěd		

2. Vyberte prosím z následujících možností, jaký je Váš postoj k výskytu rysa, vlka a medvěda v tomto regionu, kde bydlíte/který jste navštívil/a:

	mám z toho radost	nevadí mi	vadí mi, ale smírím se s tím	vadí mi nesmiřitelně	je mi to jedno
Rys					
Vlk					
Medvěd					

3. Které z následujících tvrzení nejlépe odpovídá vašemu názoru? Rys (vlk, medvěd) je v naší přírodě:

	Rys	Vlk	Medvěd	Proč?
užitečný				
zbytečný				
škodlivý				
nevím, nemám dostatek informací				

4. Nyní vám přečtu několik otázek. Váš názor prosím vyjádřete pomocí nabízených odpovědí nebo jim přiřazených čísel:

Otázka	Rys	Vlk	Medvěd
Patří rys/vlk/medvěd do zdejší (beskydské/valašské) přírody?			
Je nutné R/V/M regulovat lovem, aby se příliš nepřemnožili?			
Způsobuje R/V/M mnoho škod na hospodářských zvířatech?			
Způsobuje R/V/M mnoho škod na zvěři ?			
Je R/V/M důležitý pro regulaci počtu zvěře?			
Je R/V/M plachá šelma, která se lidem většinou vyhýbá?			

určitě ano = 1

spíše ano = 2

spíše ne = 3

určitě ne = 4

nevím = 0

5. Myslíte si, že setkání s rysem (vlkem, medvědem) ve volné přírodě v ČR je pro člověka nebezpečné? Vyberte prosím z následujících možností:

	velmi nebezpečné	trochu nebezpečné	není nebezpečné	nevím
Rys				
Vlk				
Medvěd				

6. Z následujících možností prosím vyberte ty, které o Vás platí (možno i více):

Kvůli výskytu této šelmy v této oblasti	Rys	Vlk	Medvěd
mám strach chodit do lesa			
mám strach chodit lesem po setmění			
mám strach pouštět děti samotné do lesa			
mám strach z útoku na má domácí zvířata			
nemám strach vůbec			

7. Věděl/a byste, přibližně kolik se v ČR vyskytuje:

Rysů _____

Vlků _____

Medvědů _____

8. Z nabízených možností vyberte max. 3 možná rizika, o kterých si myslíte, že představují největší nebezpečí pro velké šelmy, které v současnosti žijí v Beskydech:

Nebezpečí	Rys	Vlk	Medvěd
Nadměrný turistický ruch			
Silniční doprava, zástavba krajiny			
Pytláctví (ilegální lov)			
Vzteklina			
Nešetrné hospodaření v lesích			
Nedostatek potravy			
Nedostatek vhodného životního prostoru			
Jiné (jaké):			

9. Odkud získáváte informace o velkých šelmách (v současnosti)? + označte 1 nejvýznamnější zdroj informací

Televize	Informační materiály (L, B)	Rodina, přátelé, známí	Odborná literatura
Noviny a časopisy	Besedy, přednášky, výstavy	Internet	Exkurze, pobytové akce
Rádio	Knihy (beletrie)	Škola	Jiné:

10. Chtěl/a byste se dozvídat více informací o velkých šelmách v ČR?

Určitě ano - Spíše ano - Spíše ne - Určitě ne

10.1. Co konkrétně by vás zajímalo nejvíce:

10.2. Jakou formou by jste rád/a získával/a informace? - 3 nejvíce preferované způsoby + jeden nejpreferovanější

Televize	Informační materiály (L, B)	Rodina, přátelé, známí	Odborná literatura
Noviny a časopisy	Besedy, přednášky, výstavy	Internet	Exkurze, pobytové akce
Rádio	Knihy (beletrie)	Škola	Jiné:

11. Viděl/a jste někdy v české přírodě rysa, vlka a medvěda?

	Ano	Ne	jak to probíhalo?
Rys			
Vlk			
Medvěd			

11.1. A jejich pobytové znaky (stopy, drápance, trus atd.)?

	Ano	Ne	Nevím
Rys			
Vlk			
Medvěd			

12. Chtěl/a byste pozorovat v české přírodě rysa, vlka nebo medvěda?

	Ano	Ne	Nevím
Rys			
Vlk			
Medvěd			

12.1. A chtěl/a byste vidět jejich pobytové znaky (stopy, drápance, trus atd.)?

	Ano	Ne	Nevím
Rys			
Vlk			
Medvěd			

13. Představte si, že se dozvíte o člověku z vašeho okolí, že nelegálně zastřelil vlka, rysa nebo medvěda. Jak byste reagoval/a? (možno více odpovědí a odpovědi pro rysa, vlka a medvěda zvlášť)

- a) byl/a bych rád/a
- b) mrzelo by mne to
- c) našťvalo by mě to
- d) snažil bych se mu vysvětlit, že je to špatné
- e) ohlásil/a bych to policii nebo Správě CHKO
- f) bylo by mi to jedno
- g) jiné (doplnit):

14. Vadilo by vám další samovolné šíření velkých šelem na území ČR?

	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím (nemám dost informací)
Rys					
Vlk					
Medvěd					

14.1. Pokud ano, mohl/a byste prosím uvést nejdůležitější body (skutečnosti) proč?

15. Zkuste prosím uvést 3 způsoby, jak lze účinně ochránit hospodářská zvířata před šelmami:

16. Víte o tom, že je možné požádat stát o náhradu škody, způsobené vlkem, rysem, medvědem a dalšími chráněnými živočichy? Ano - Ne

35.1. Pokud ano – víte jak postupovat od okamžiku zjištění vzniklé škody?

17. Myslíte si, že náhrada škod způsobených šelmami na domácích zvířatech a majetku může z velké části vyřešit problém soužití chovatelů zvířat a šelem? zcela – částečně – vůbec – nevím

18. Vaše komentáře k výskytu velkých šelem v Beskydech (popř. v ČR):

Jaký je váš věk?

15 – 19	
20 – 26	
27- 35	
36 – 50	
51- 65	
66 a více	

Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

- základní
- vyučen/střední bez maturity
- střední s maturitou – zaměření:
- vysoké – zaměření:

Velikost obce bydliště

- Méně než 2000
- 2000 – 5000
- 5001 – 10 000
- 10 001 – 20 000
- 20 001 – 500 000
- 500 001 – 100 000

Jaké je Vaše zaměstnání?

„pracovník v turismu“
lesník
dělník (obecně)
zemědělec Ž - R
učitel ŽŠ – SŠ – VŠ
žena v domácnosti

student/žák
důchodce
zaměstnanec stát. správy
podnikatel
nezaměstnaný
jiné:

- 100 001 a více

Jak dlouho v uvedené obci žijete?/ Jak často jezdíte do Beskyd?

• méně než 5 let	jsem zde poprvé
• 5 – 15 let	jednou za rok
• 15 - 30 let	vícekrát do roka
• více jak 30	nepravidelně

Máte nějaký vztah k myslivosti?

- jsem sám myslivec: aktivně provozuji myslivost x jen myslivecké zkoušky
- myslivce mám v rodině
- myslivce mám mezi známými
- myslivce nemám v rodině ani mezi známými
- jiné (zajímám se o myslivost, ...)

Máte nějaký vztah k chovu hospodářských zvířat (ovce, kozy, skot, atd.) ?

- sám chovám hospodářská zvířata – jaká a kolik:
- rodinný příslušník chová hospodářská zvířata
- hospodářská zvířata chová známý
- nemám vazbu na chovatele hospodářských zvířat
- choval jsem kdysi, nyní už ne

Způsobily někdy vám nebo vaší rodině velké šelmy nějakou škodu? Ano - Ne

Pokud ano, jaké škody vám velké šelmy způsobily?

Zažádali jste o náhradu škody? Ano - Ne

Byl/a byste ochoten/ochotna pomoci s ochranou velkých šelem?

- ano, dobrovolnou spoluprací
- ano, finančním příspěvkem
- ano, jinak – upřesněte jak:
- ne, nemám čas a možnosti
- ne, je mi to jedno
- ne, jsem proti ochraně šelem v ČR

Jak by podle Vás měl být řešen problém škod způsobovaných šelmami na domácích zvířatech a majetku? Vyberte (možno i více):

- Všem chovatelům by měly být státem hrazeny všechny škody způsobené velkými šelmami.
- V oblastech výskytu velkých šelem by měly být poskytovány chovatelům dotace na zabezpečení domácích zvířat.
- Škody by měly být hrazeny jen těm chovatelům, kteří měli svá zvířata proti šelmám nějak zabezpečena.
- Velké šelmy, pokud dělají škody na domácích zvířatech a majetku, by měly být v těchto oblastech regulovány lovem.
- Šelmy by měly být odstraněny z oblastí, kde zabíjejí domácí zvířata a dělají škody na majetku.

*Další: M x Ž, turista x místní, obec:
datum:*

zástavba x okraj x samota

Příloha B. Rozdělení zkoumaného vzorku dle druhu chovaných zvířat, vztahu s chovateli a myslivci a dle vzdělání

Tab. 1 Druhy hospodářských zvířat chovaných dotázanými místními respondenty

Chovaný druh zvířete	Místní chovatelé	
	Podíl (%)	Počet
Ovce	62,3	38
Krávy, prasata	31,1	19
Koně	26,2	16
Králíci	18,0	11
Včely	6,6	4

Tab. 2 Procentuální podíly zjištěných vztahů respondentů k chovatelům hospodářských zvířat; v procentech

Vztah k chovu hospodářských zvířat	Místní	Návštěvníci
Aktivní chovatel (sám chová)	38,6	3,8
Rodinný příslušník chová zvířata	52,5	26,9
Znamý chová zvířata	84,2	57,7
Nemá vazbu na chovatele zvířat	7,0	34,6
Choval kdysi, nyní už ne	30,4	15,4

Tab. 3 Procentuální podíly zjištěných vztahů respondentů k myslivcům a myslivosti; v procentech

Vztah k myslivcům	Místní	Návštěvníci
Respondent je myslivec	3,2	0,6
Myslivec v rodině	34,8	18,6
Myslivec mezi známými	80,4	53,8
Nezná žádného myslivce	13,9	39,1
Zajímá se o myslivost	16,5	6,4
Negativní vztah k myslivcům	2,5	10,3
Kdysi znal myslivce	7,6	3,2

Tab. 4 Procentuální podíly respondentů podle nejvyššího ukončeného vzdělání; v procentech

Nejvyšší ukončené vzdělání	Místní	Návštěvníci
Základní	12,7	5,1
Vyučen (bez maturity)	41,8	16,0
Střední s maturitou	32,9	39,1
Vysoké	12,7	39,7

Příloha C1. Vliv proměnných na postoj respondenta k výskytu rysa, vlka a medvěda v Beskydech; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnných „délka bydliště“ a „místo bydliště“ je N = 158 (místní).

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	46,97	<,001	návštěvníci - častější pozitivní postoj, méně často negativní	50,34	<,001	návštěvníci - častější pozitivní postoj, méně často negativní	45,92	<,001	návštěvníci - častější pozitivní postoj, méně často negativní
Pohlaví	11,32	0,023	muži - častější pozitivní postoj	7,36	0,118	není signifikantní rozdíl	4,53	0,339	není signifikantní rozdíl
Věk	12,88	<,001	vyšší věk - méně často pozitivní a častěji negativní postoje	25,03	<,001	vyšší věk - méně často pozitivní a častěji negativní postoje	21,86	<,001	vyšší věk - méně často pozitivní a častěji negativní postoje
Vzdělání	90,48	<,001	vyšší vzdělání - častější pozitivní postoje	71,71	<,001	vyšší vzdělání - častější pozitivní odpovědi	71,16	<,001	vyšší vzdělání - častější pozitivní odpovědi
Počet obyvatel obce	22,18	<,001	více obyvatel - častější pozitivní postoj	12,97	<,001	více obyvatel - častější pozitivní postoj	8,73	0,003	více obyvatel - častější pozitivní postoj
Délka bydliště v Beskydech	21,96	0,038	čím déle bydlí v Beskydech, tím častěji negativní postoje	32,53	0,001	čím déle bydlí v Beskydech, tím častěji negativní postoje	29,54	0,003	čím déle bydlí v Beskydech, tím častěji negativní postoje
Místo bydliště	13,26	0,103	není signifikantní rozdíl	17,51	0,025	okraje obce - častěji negativní postoje než zástavba a samota	14,46	0,071	není signifikantní rozdíl (ale je patrný trend ve stejném směru jako u vlka)
Vztah k myslivosti	15,89	0,003	negativní vztah k myslivcům - častější pozitivní postoje	16,99	0,002	negativní vztah k myslivcům - častější pozitivní postoje	17,37	0,002	negativní vztah k myslivcům - častější pozitivní postoje
Aktivní chovatel	35,93	<,001	chovatelé dobytka - častější negativní postoje	28,57	<,001	chovatelé dobytka - častější negativní postoje	26,75	<,001	chovatelé dobytka - častější negativní postoje

Přítomnost chovatele v rodině	16,86	0,002	chovatelé v rodině - méně často pozitivní postoje	18,15	0,001	chovatelé v rodině - méně často pozitivní postoje	15,76	0,003	chovatelé v rodině - méně často pozitivní postoje
Chovatel mezi známými	8,58	0,072	není signifikantní rozdíl	11,49	0,022	chovatel mezi známými - častěji jim vlk vadí (ale smíří se s ním)	4,65	0,325	není signifikantní rozdíl
Kontakty s chovateli zvířat	19,81	0,001	neznají žádného chovatele zvířat - častěji pozitivní postoje než ti, kteří chovají nebo znají chovatele	14,69	0,005	neznají žádného chovatele zvířat - častěji pozitivní postoje než ti, kteří chovají nebo znají chovatele	11,31	0,023	neznají žádného chovatele zvířat - častěji pozitivní postoje než ti, kteří chovají nebo znají chovatele

Příloha D1. Zdůvodnění uvedená respondenty k výběru odpovědi na otázku, zda rys, vlk a medvěd je v naší přírodě užitečný, zbytečný či škodlivý; procentuální podíl jednotlivých zdůvodnění je uveden vzhledem k celkovému počtu dotázaných (N = 314).

Zdůvodnění odpovědi „užitečný“ pro rysa	Podíl
Loví nemocné/slabé jedince	22,9
Reguluje další zvířata, udržuje rovnováhu v přírodě, aby se nepřemnožila další zvířata	18,5
Každé zvíře je nějak užitečné, má své opodstatnění	9,9
Patří tady, patří do přírody, vždycky tu byl	7,6
Šelmy patří do správného koloběhu, součást potravního řetězce v přírodě	7,3
Požírá zdechliny	4,8
Loví menší hlodavce, chytá menší šelmy	4,5
Loví škodlivá zvířata	2,5
Je hezký, zkrášluje přírodu	1,9
Ukazuje, že je tu čistá příroda	1,6
Je to obohacení, zpestření přírody	1,6
Protože existuje, je pěkné, že vůbec je, že ještě žije	1,0
Jiné důvody	3,2
Zdůvodnění odpovědi "zbytečný" pro rysa	Podíl
Není na nic užitečný; nepotřebuji ho tu	1,6
"Jsou tu lidi, regulují myslivci, když bude do plánu lovu zahrnuto, že loví i rys, tak v pohodě by tu mohli být"	0,3
"Každá šelma, která je tu v lesích mi vadí, protože jsem turista, to spíš patří do národního parku..."	0,3
"To jsou šelmy vyhynulé a podle mě by to nemuselo být, alespoň ne tady, jsou tu přemnožené srny, ale na to on nepůjde, zajáci nejsou..."	0,3
Zdůvodnění odpovědi "škodlivý" pro rysa	Podíl
Strhává, loví zvěř	3,2
Napadá dobytek	1,3
Může být nebezpečný pro lidi	1,0
Lidé z něho mají strach v lese	1,0

Zdůvodnění odpovědi "užitečný" pro vlka	Podíl
Reguluje další zvířata, aby se nepřemnožila, udržuje rovnováhu v přírodě	14,6
Loví nemocné/slabé jedince	13,1
Patří tady, patří do přírody, vždycky tu byl	11,1
Každé zvíře je nějak užitečné, má své opodstatnění	7,0
Šelmy patří do správného koloběhu, součást potravního řetězce v přírodě	4,8
Požírá zdechlíny	4,5
Loví škodlivá zvířata	1,0
Protože existuje, je pěkné, že vůbec je, že ještě žije	1,0
Jiné důvody	3,2
Zdůvodnění odpovědi "zbytečný" pro vlka	Podíl
Není na nic užitečný; není tu potřeba	2,5
Trhá ovce; dělá problémy chovatelům dobytka	2,5
Je nebezpečný lidem; může napadnout děti	1,6
Krajina je příliš zabydlená lidmi; zasahuje zde moc lidských aktivit	1,0
Je jak pes - těch je dost	1,0
Jiné důvody	2,2
Zdůvodnění odpovědi "škodlivý" pro vlka	Podíl
Napadá, strhává ovce	13,7
Napadá hospodářská zvířata; ohrožuje dobytek	7,0
Je pro lidi nebezpečný; může napadnout člověka	5,1
Škodí na zvěři v lese; trhá srnky	1,9
Jiné důvody	0,6

Zdůvodnění odpovědi "užitečný" pro medvěda	Podíl
Patří tady; patří do přírody; vždycky tu byl	16,6
Šelmy patří do správného koloběhu; součást potravního řetězce v přírodě	12,7
Reguluje další zvířata, aby se nepřemnožila; udržuje rovnováhu v přírodě	8,6
Jiné důvody	7,0
Loví slabou/nemocnou zvěř	6,7
Každé zvíře je nějak užitečné; má určité své opodstatnění	4,8
Požírá zdechliny	3,2
Okrasa přírody; líbí se mi; je mi sympatický	2,2
Zdůvodnění odpovědi "zbytečný" pro medvěda	Podíl
Není na nic užitečný; není tu potřeba	3,8
Je nebezpečný lidem; může napadnout turisty; bojím se ho	3,8
Sem nepatří; nemá tu klid/ prostor/podmínky; je tu příliš malá rozloha pro něj	3,5
Trhá ovce; dělá škody chovatelům a včelařům	1,6
Jiné důvody	0,6
Zdůvodnění odpovědi "škodlivý" pro medvěda	Podíl
Napadá ovce; dělá škody chovatelům; rozbíjí úly; dělá nepolechu u lidských obydlí	7,6
Je pro lidi nebezpečný; může člověka napadnout; bojím se ho, když jdu do lesa	5,1
Sem nepatří; nemá tu klid/prostor/podmínky; je tu příliš malá rozloha pro něj	1,6
Jiné důvody	1,0

Příloha D2. Vliv proměnných na odpověď respondenta na otázku, zda rys, vlk a medvěd je v naší přírodě užitečný, zbytečný, škodlivý nebo neví, protože nemá dostatek informací; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné „délka bydliště“ N = 158 (místní).

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	24,88	<,001	návštěvník - častěji "užitečný" a méně často "škodlivý"	28,57	<,001	návštěvník - častěji "užitečný"; méně často "škodlivý" a "zbytečný"	21,51	<,001	návštěvník - častěji "užitečný" a méně často "škodlivý"
Věk	1,70	0,638	není signifikantní rozdíl	10,20	0,017	vyšší věk - častěji "užitečný"	1,46	0,693	není signifikantní rozdíl
Vzdělání	30,11	<,001	vyšší vzdělání - častěji "užitečný"	40,42	<,001	vyšší vzdělání - častěji "užitečný"	39,07	<,001	vyšší vzdělání - častěji "užitečný"
Počet obyvatel	24,19	<,001	více obyvatel - častěji "užitečný"	11,09	0,011	více obyvatel - častěji "užitečný"	15,10	0,002	více obyvatel - častěji "užitečný"
Délka bydliště v Beskydech	8,14	0,520	není signifikantní rozdíl	22,24	0,008	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně často "užitečný" a častěji "zbytečný"	9,23	0,416	není signifikantní rozdíl
Myslivec v rodině	8,18	0,043	mají myslivce v rodině - častěji "škodlivý"	2,51	0,474	není signifikantní rozdíl	0,14	0,987	není signifikantní rozdíl
Zájem o myslivost	11,09	0,011	zájem o myslivost - častěji "škodlivý"	2,35	0,503	není signifikantní rozdíl	2,75	0,432	není signifikantní rozdíl
Negativní vztah k myslivcům	5,98	0,113	není signifikantní rozdíl	15,84	0,001	neg. vztah k myslivcům - častěji "užitečný"	5,17	0,160	není signifikantní rozdíl
Aktivní chovatel	12,40	0,006	chovatelé - častěji "škodlivý" a "zbytečný"	17,86	<,001	chovatelé - častěji "škodlivý" a "zbytečný"	16,93	<,001	chovatelé - častěji "škodlivý" a "zbytečný"
Chovatel mezi známými	12,50	0,006	chovatel mezi známými - častěji "škodlivý"	12,70	0,005	chovatel mezi známými - častěji "škodlivý"	5,68	0,128	není signifikantní rozdíl

Kontakty s chovateli zvířat	12,75	0,005	respondenti s vazbou na chovatele - častěji "škodlivý" a "zbytečný"	10,74	0,013	respondenti s vazbou na chovatele - častěji "škodlivý" a "zbytečný"	3,50	0,321	není signifikantní rozdíl
--------------------------------	-------	-------	---	-------	-------	---	------	-------	---------------------------

Příloha E2. Vliv proměnných na názor respondenta na to, zda rys, vlk a medvěd patří do beskydské přírody; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „zaměření vzdělání“ N = 195.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	13,82	0,008	místní - častěji záporné odpovědi	38,17	<,001	místní - častěji záporné odpovědi	24,98	<,001	místní - častěji záporné odpovědi
Věk	4,74	0,029	vyšší věk - méně často zcela kladné odpovědi	13,43	<,001	vyšší věk - méně často zcela kladné odpovědi a častěji vybírali záporné	20,45	<,001	vyšší věk - méně často zcela kladné odpovědi a častěji vybírali záporné
Vzdělání	21,06	0,050	vyšší vzdělání - častěji kladné odpovědi	40,69	<,001	vyšší vzdělání - častěji kladné odpovědi	32,27	0,001	vyšší vzdělání - častěji kladné odpovědi
Zaměření vzdělání	9,89	0,625	není signifikantní rozdíl	17,66	0,126	není signifikantní rozdíl	21,70	0,041	přírodovědné vzdělání - častěji kladné odpovědi, technické - častěji záporné odpovědi
Počet obyvatel	7,88	0,005	více obyvatel - častěji zcela kladné odpovědi	7,99	0,005	více obyvatel - častěji zcela kladné odpovědi	7,36	0,007	více obyvatel - častěji zcela kladné odpovědi
Délka bydliště v Beskydech	14,88	0,248	není signifikantní rozdíl	43,53	<,001	déle žijí v Beskydech - více záporných odpovědí	48,39	<,001	déle žijí v Beskydech - více záporných odpovědí
Kontakty s myslivci	8,56	0,073	není signifikantní rozdíl	11,56	0,021	neznají myslivce - méně často spíše záporná odpověď	1,11	0,893	není signifikantní rozdíl
Negativní vztah k myslivcům	7,55	0,109	není signifikantní rozdíl	16,69	0,002	neg. vztah k myslivcům - častěji kladné odpovědi, záporné téměř vůbec	9,00	0,061	není signifikantní rozdíl

Aktivní chovatel	13,61	0,0086	chovatelé - častěji záporné odpovědi	13,51	0,009	chovatelé - častěji záporné odpovědi	26,54	<,001	chovatelé - častěji záporné odpovědi
------------------	-------	--------	---	-------	-------	---	-------	-------	--

Příloha F2. Vliv proměnných na názor respondenta na to, zda je potřeba rysy, vlky a medvědy regulovat lovem, aby se nepřemnožili; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „zaměření vzdělání“ N = 195.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	25,52	<,001	návštěvníci - častěji proti regulaci šelem, místní častěji pro regulaci	24,27	<,001	návštěvníci - častěji proti regulaci šelem, místní častěji pro regulaci	27,61	<,001	návštěvníci - častěji proti regulaci šelem, místní častěji pro regulaci
Pohlaví	7,60	0,107	není signifikantní rozdíl	11,79	0,019	muži - častěji zcela proti regulaci, ženy častěji spíše proti regulaci	8,22	0,084	není signifikantní rozdíl
Věk	13,36	<,001	starší lidé - častěji pro regulaci	32,63	<,001	starší lidé - častěji pro regulaci, mladší určitě proti	27,16	<,001	starší lidé - častěji pro regulaci, mladší určitě proti
Vzdělání	56,18	<,001	nižší vzdělání - častější podpora regulace	58,62	<,001	nižší vzdělání - častější podpora regulace	36,94	<,001	nižší vzdělání - častější podpora regulace
Zaměření vzdělání	17,93	0,118	není signifikantní rozdíl	25,65	0,012	přírodovědné vzdělání - častěji proti regulaci šelem	23,99	0,020	přírodovědné vzdělání - častěji proti regulaci šelem
Počet obyvatel	8,49	0,004	více obyvatel - častěji proti regulaci	8,04	0,005	více obyvatel - častěji proti regulaci	8,62	0,003	více obyvatel - častěji proti regulaci
Délka bydliště v Beskydech	25,86	0,011	déle žijí v Beskydech - častější podpora regulace šelem lovem	47,35	<,001	déle žijí v Beskydech - častější podpora regulace šelem lovem	27,36	0,007	déle žijí v Beskydech - častější podpora regulace šelem lovem
Zájem o myslivost	6,17	0,187	není signifikantní rozdíl	15,95	0,003	zájem o myslivost - častěji pro regulaci vlků	2,70	0,609	není signifikantní rozdíl
Negativní vztah k myslivcům	11,55	0,021	neg. vztah k myslivcům - častěji proti regulaci	23,05	<,001	neg. vztah k myslivcům - častěji proti regulaci	15,73	0,003	neg. vztah k myslivcům - častěji proti regulaci

Aktivní chovatel	23,62	<,001	chovatel - častěji pro regulaci	12,16	0,016	chovatel - častěji pro regulaci	13,81	0,008	chovatel - častěji pro regulaci
Chovatel v rodině	8,63	0,071	není signifikantní rozdíl (trend ve stejném směru jako u vlka)	11,99	0,017	chovatel v rodině - častěji pro regulaci	6,41	0,170	není signifikantní rozdíl (trend ve stejném směru jako u vlka)
Kontakty s chovateli zvířat	11,84	0,019	nezná chovatele - častěji proti regulaci	6,47	0,167	není signifikantní, ale trend ve stejném směru jako u rysa	8,19	0,085	není signifikantní, ale trend ve stejném směru jako u rysa
Škoda v rodině	14,07	0,080	není signifikantní rozdíl	18,15	0,020	měli škodu - častěji pro regulaci	18,48	0,018	měli škodu - častěji pro regulaci

Příloha G1. Vliv proměnných na názor respondenta na to, zda rys, vlk a medvěd způsobuje mnoho škod na hospodářských zvířatech; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "místo bydliště" a "délka bydliště" N = 158.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	17,86	0,001	místní - častější názor, že rys dělá mnoho škod na dobytku	28,05	<,001	místní - častější názor, že vlk dělá mnoho škod na dobytku	10,67	0,031	místní - častější názor, že medvěd dělá mnoho škod na dobytku
Věk	0,01	0,925	není signifikantní	22,27	<,001	vyšší věk - častější názor, že vlk dělá mnoho škod na dobytku	4,40	0,036	vyšší věk - častější názor, že medvěd dělá mnoho škod na dobytku
Vzdělání	27,44	0,007	nižší vzdělání - častější názor, že rys dělá mnoho škod na dobytku	36,69	<,001	nižší vzdělání - častější názor, že vlk dělá mnoho škod na dobytku	57,93	<,001	nižší vzdělání - častější názor, že medvěd dělá mnoho škod na dobytku
Délka bydliště v Beskydech	17,40	0,135	rozdíl není signifikantní	25,20	0,014	déle bydlí v Beskydech - častější názor, že vlk dělá mnoho škod na dobytku	16,55	0,167	rozdíl není signifikantní
Místo bydliště	24,85	0,002	bydlí na okraji obce - častější názor, že rys dělá mnoho škod na dobytku	7,20	0,515	rozdíl není signifikantní	14,10	0,079	rozdíl není signifikantní
Negativní vztah k myslivcům	4,99	0,289	není signifikantní	19,35	<,001	neg. vztah k myslivcům - častější názor, že vlk mnoho škod spíše nezpůsobuje	12,20	0,016	neg. vztah k myslivcům - častější názor, že mnoho škod určitě nezpůsobuje
Aktivní chovatel	21,00	<,001	chovatelé - častější názor, že dělá mnoho škod na dobytku	8,68	0,070	není signifikantní, ale trend ve stejném směru jako u rysa	6,76	0,149	není signifikantní, ale trend ve stejném směru jako u rysa
Kontakty s chovatelem zvířat	13,75	0,008	nezná chovatele - méně častý názor, že dělá mnoho škod na dobytku	8,14	0,087	není signifikantní, ale trend ve stejném směru jako u rysa	3,55	0,470	není signifikantní, ale trend ve stejném směru jako u rysa

Příloha H1. Vliv proměnných na názor respondenta na to, zda rys, vlk a medvěd způsobuje mnoho škod na lesní zvěři; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „zaměření vzdělání“ N = 195.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	35,27	<,001	místní - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři	26,26	<,001	místní - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři	17,82	0,001	místní - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři
Věk	5,39	0,020	vyšší věk - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři	5,04	0,025	vyšší věk - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři	3,53	0,060	není signifikantní rozdíl
Vzdělání	49,74	<,001	nižší vzdělání - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři	54,39	<,0001	nižší vzdělání - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři	35,16	<,001	nižší vzdělání - častější názor, že způsobuje mnoho škod na zvěři
Zaměření vzdělání	19,92	0,069	není signifikantní rozdíl	23,48	0,024	přírodovědné - častější názor, že mnoho škod nezpůsobuje	13,54	0,331	není signifikantní rozdíl
Počet obyvatel	10,75	0,001	méně obyvatel - častější názor, že způsobuje mnoho škod na lesní zvěři	6,07	0,014	méně obyvatel - častější názor, že způsobuje mnoho škod na lesní zvěři	8,97	0,003	méně obyvatel - častější názor, že způsobuje mnoho škod na lesní zvěři
Myslivec v rodině	10,16	0,038	myslivec v rodině - častější názor, že rys způsobuje mnoho škod na zvěři	4,89	0,299	není signifikantní rozdíl	3,92	0,417	není signifikantní rozdíl
Negativní vztah k myslivcům	17,68	0,001	neg. vztah k myslivcům - častější názor, že mnoho škod nezpůsobuje	23,37	<,001	neg. vztah k myslivcům - častější názor, že mnoho škod nezpůsobuje	12,30	0,015	neg. vztah k myslivcům - častější názor, že mnoho škod nezpůsobuje
Aktivní chovatel	14,66	0,006	chovatelé - častější názor, že dělá mnoho škod na zvěři	8,69	0,070	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u rysa)	3,63	0,459	není signifikantní rozdíl

Chovatel v rodině	10,93	0,027	chovatel v rodině - častější názor, že rys dělá mnoho škod na zvěři	7,04	0,134	není signifikantní rozdíl	2,62	0,624	není signifikantní rozdíl
Chovatel mezi známými	8,14	0,087	není signifikantní rozdíl	5,34	0,254	není signifikantní rozdíl	10,24	0,037	má chovatele mezi známými - častější názor, že dělá mnoho škod na zvěři
Kontakty s chovateli zvířat	22,19	<,001	nezná chovatele - častější názor, že mnoho škod na zvěři nedělá	10,22	0,037	nezná chovatele - častější názor, že mnoho škod na zvěři nedělá	11,40	0,022	nezná chovatele - častější názor, že mnoho škod na zvěři nedělá

Příloha J1. Vliv proměnných na názor respondenta na to, zda je rys, vlk a medvěd důležitý pro regulaci počtu lesní zvěře; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "zaměření vzdělání" N = 195, u "délky bydliště" N = 158.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	17,30	0,002	návštěvníci - častější názor na rysa jako důležitého pro regulaci zvěře	24,05	<,001	návštěvníci - častější názor na vlka jako důležitého pro regulaci zvěře	9,32	0,054	není signifikantní rozdíl (trend ve stejném směru)
Vzdělání	23,18	0,026	vyšší vzdělání - častější názor na rysa jako důležitého pro regulaci zvěře	17,07	0,147	není signifikantní rozdíl	27,05	0,008	základní a střední s maturitou - častější kladné odpovědi; vyučen a vysokoškoláci - častěji vybrali spíše zápornou
Zaměření vzdělání	9,69	0,644	není signifikantní rozdíl	12,08	0,439	není signifikantní rozdíl	25,71	0,012	technické a přírodovědné vzdělání - častěji záporné odpovědi, všeobecné - častěji kladné odpovědi
Délka bydliště v Beskydech	12,03	0,443	není signifikantní rozdíl	21,59	0,042	čím déle bydlí v Beskydech - méně častý názor na vlka jako důležitého pro regulaci zvěře	29,16	0,004	žijí v Beskydech více jak 30 let a 5-15 let - méně považují medvěda za důležitého pro regulaci zvěře
Myslivec	3,23	0,520	není signifikantní rozdíl	11,57	0,021	myslivci - častější názor, že vlk není důležitý pro regulaci zvěře	14,08	0,007	myslivci - častější názor, že medvěd není důležitý pro regulaci zvěře
Zájem o myslivost	7,19	0,126	není signifikantní rozdíl	10,67	0,031	zájem o myslivost - častěji záporné odpovědi, ale také častěji zcela kladné odpovědi	6,20	0,185	není signifikantní rozdíl

Negativní vztah k myslivcům	3,44	0,488	není signifikantní rozdíl	9,59	0,048	neg. vztah k myslivosti - častěji považují vlka za důležitého pro regulaci zvěře	9,77	0,045	neg. vztah k myslivosti - častěji považují medvěda za důležitého pro regulaci zvěře
Aktivní chovatel	8,85	0,065	není signifikantní rozdíl (trend podobný jako u vlka a medvěda)	23,34	<,001	chovatelé - častější názor, že vlk není důležitý pro regulaci zvěře	9,81	0,044	chovatelé - častější názor, že medvěd není důležitý pro regulaci zvěře
Kontakty s chovateli zvířat	1,82	0,769	není signifikantní rozdíl	14,03	0,007	nezná žádného chovatele - častěji považuje vlka za důležitého pro regulaci zvěře	6,07	0,194	není signifikantní rozdíl

Příloha K1. Vliv proměnných na názor respondenta na to, zda je rys, vlk a medvěd plaché zvíře, které se člověku spíše vyhýbá; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "zaměření vzdělání" N = 195.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	6,95	0,139	není signifikantní rozdíl	9,44	0,051	těsně není signifikantní (trend: místní častěji záporné odpovědi)	11,51	0,021	místní - častější názor, že medvěd není plachý
Pohlaví	8,33	0,080	není signifikantní rozdíl	10,65	0,031	ženy - častější názor, že medvěd není plachý	8,61	0,072	není signifikantní rozdíl
Věk	6,73	0,010	vyšší věk - častěji určitě plachý, nižší věk - častější spíše plachý	0,08	0,779	není signifikantní rozdíl	0,54	0,462	není signifikantní rozdíl
Vzdělání	29,34	0,004	nižší vzdělání - častější názor, že rys není plachý	42,31	<,001	nižší vzdělání - častější názor, že vlk není plachý	25,47	0,013	nižší vzdělání - častější názor že medvěd není plachý
Zaměření vzdělání	6,73	0,665	není signifikantní rozdíl	18,44	0,030	humanitní a všeobecné vzdělání - častější názor, že vlk není plachý	15,16	0,233	není signifikantní rozdíl

Příloha L2. Vliv proměnných na odpovědi respondentů na otázku, zda setkání člověka s rysem, vlkem nebo medvědem v přírodě ČR je velmi, trochu nebo není nebezpečné; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	14,78	0,002	místní - častěji odpověděli velmi nebezpečné, návštěvníci - častěji není nebezpeční	9,52	0,023	místní - častěji odpověděli velmi nebezpečné, návštěvníci - častěji není nebezpeční	2,314	0,5099	není signifikantní rozdíl
Pohlaví	39,12	<,001	ženy - častěji odpověděly velmi nebezpečné	20,39	<,001	ženy - častěji odpověděly velmi nebezpečné	11,383	0,01	ženy - častěji odpověděly velmi nebezpečné
Vzdělání	24,56	0,004	vyšší vzdělání - častěji odpověděli není nebezpečné	40,60	<,001	vyšší vzdělání - častěji odpověděli není nebezpečné	9,163	0,4224	není signifikantní rozdíl
Počet obyvatel	7,58	0,006	více obyvatel - častěji odpověděli není nebezpečné	3,82	0,051	rozdíl není signifikantní (trend: méně obyvatel - častěji odpověděli velmi nebezpečné)	2,121	0,1453	není signifikantní rozdíl

Příloha M2. Vliv proměnných na respondentem projevený strach chodit do lesa kvůli výskytu rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "délka bydliště" a "místo bydliště" N = 158 (místní), u "zaměření vzdělání" N = 195.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	7,98	0,005	místní - častější obavy z rysů	10,12	0,002	místní - častější obavy z vlků	10,70	0,001	místní - častější obavy z medvědů
Pohlaví	11,47	0,001	ženy - častější obavy z rysů	13,42	0,000	ženy - častější obavy z vlků	8,23	0,004	ženy - častější obavy z medvědů
Věk	12,63	0,000	vyšší věk - častější obavy z rysů	22,86	<,001	vyšší věk - častější obavy z vlků	6,98	0,008	vyšší věk - častější obavy z medvědů
Vzdělání	20,46	0,000	nižší vzdělání - častější obavy z rysů	18,32	0,000	nižší vzdělání - častější obavy z vlků	9,16	0,027	nižší vzdělání - častější obavy z medvědů
Zaměření vzdělání	2,33	0,506	není signifikantní rozdíl	4,72	0,194	není signifikantní rozdíl	13,26	0,004	přírodovědné a všeobecné - nebojí se medvědů v lese
Délka bydliště v Beskydech	5,71	0,127	není signifikantní rozdíl	13,68	0,003	bydlí v Beskydech nejdéle - častější obavy z vlků	8,38	0,039	bydlí v Beskydech více jak 30 let a 5-15 let - častější obavy z medvědů
Místo bydliště	2,53	0,282	není signifikantní rozdíl	1,29	0,524	není signifikantní rozdíl	6,45	0,040	bydlí v centru - nejméně často se bojí; bydlí na okraji obce - častější obavy
Negativní vztah k myslivcům	2,30	0,129	není signifikantní rozdíl	3,01	0,083	není signifikantní rozdíl (trend: negativní vztah k myslivosti - nebojí se medvědů)	5,49	0,019	negativní vztah k myslivosti - nebojí se medvědů
Kdysi znal myslivce	3,51	0,061	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u vlka)	5,03	0,025	kdysi znal myslivce - častější obavy z vlků	1,70	0,193	není signifikantní rozdíl

Aktivní chovatel	1,86	0,173	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u medvěda)	1,41	0,234	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u medvěda)	6,89	0,009	chovatelé - častěji se bojí do lesa kvůli medvědům
------------------	------	-------	---	------	-------	---	-------------	--------------	---

Příloha M4. Vliv proměnných na respondentem projevovaný strach chodit do lesa po setmění kvůli výskytu rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "místo bydliště" N = 158 (místní).

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	2,52	0,113	není signifikantní rozdíl	1,28	0,259	není signifikantní rozdíl	1,39	0,239	není signifikantní rozdíl
Pohlaví	35,32	<,001	ženy - častější obavy z rysů v lese po tmě	35,93	<,001	ženy - častější obavy z vlků v lese po tmě	32,53	<,001	ženy - častější obavy z medvědů v lese po tmě
Věk	9,06	0,003	vyšší věk - častější obavy z rysů po tmě	7,95	0,005	vyšší věk - častější obavy z vlků po tmě	5,47	0,019	vyšší věk - častější obavy z medvědů po tmě
Vzdělání	8,29	0,040	nižší vzdělání - častější obavy z rysů po tmě	5,86	0,119	není signifikantní rozdíl	5,17	0,160	není signifikantní rozdíl
Místo bydliště	1,51	0,470	není signifikantní rozdíl	5,70	0,058	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u medvěda)	6,11	0,047	bydlí na okraji obce - častěji se bojí po setmění
Myslivec	2,34	0,127	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u medvěda)	3,31	0,069	není signifikantní (trend stejný jako u medvěda)	4,10	0,043	myslivci se nebojí šelmy po setmění
Negativní vztah k myslivcům	3,01	0,083	není signifikantní rozdíl	5,56	0,018	negativní vztah k myslivosti - méně často se bojí šelem	7,76	0,005	negativní vztah k myslivosti - méně často se bojí šelem
Kdysi znal myslivce	5,59	0,018	kdysi znal myslivce - častější obavy z rysa po setmění	1,18	0,277	není signifikantní rozdíl	2,73	0,099	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u rysa)

Příloha M6. Vliv proměnných na respondentem projevový strach pouštět děti samotné do lesa kvůli výskytu rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 237 (rodiče).

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	1,28	0,259	není signifikantní rozdíl	0,52	0,469	není signifikantní rozdíl	0,66	0,415	není signifikantní rozdíl
Vzdělání	10,14	0,017	nižší vzdělání - častější obavy o děti	8,53	0,036	nižší vzdělání - častější obavy o děti	6,75	0,081	není signifikantní rozdíl
Počet obyvatel	4,89	0,027	méně obyvatel - častější obavy o děti	0,72	0,396	není signifikantní rozdíl	0,97	0,325	není signifikantní rozdíl
Kontakty s myslivci	2,59	0,107	rozdíl není signifikantní (trend stejný jako u vlka a medvěda)	5,99	0,014	nezná žádného myslivce - častější obavy o děti	4,88	0,027	Nezná žádného myslivce - častější obavy o děti
Aktivní chovatel	4,52	0,034	chovatelé - častější obavy o děti	2,80	0,094	rozdíl není signifikantní (trend stejný jako u rysa)	3,14	0,077	rozdíl není signifikantní (trend stejný jako u rysa)
Chovatel v rodině	4,43	0,035	chovatel v rodině - častější obavy o děti	2,70	0,100	rozdíl není signifikantní (trend stejný jako u rysa)	4,51	0,034	chovatel v rodině - častější obavy o děti

Příloha M8. Vliv proměnných na respondentem projevený strach z napadení jeho dobytka rysem, vlkem nebo medvědem; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 64 (chovatelé z Beskyd).

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	2,97	0,085	není signifikantní rozdíl	1,18	0,278	není signifikantní rozdíl	0,87	0,351	není signifikantní rozdíl
Věk	1,81	0,179	není signifikantní rozdíl	3,22	0,073	není signifikantní rozdíl	6,48	0,011	vyšší věk - častější obavy o dobytek
Vzdělání	8,09	0,044	vyšší vzdělání - méně časté obavy o dobytek	3,88	0,275	není signifikantní rozdíl	8,26	0,041	střední vzdělání - nejčastější obavy o dobytek
Délka bydliště v Beskydech	3,07	0,382	není signifikantní rozdíl	4,57	0,206	není signifikantní rozdíl	8,48	0,037	nejdéle bydlí v Beskydech - nejčastější strach o zvířata
Myslivec mezi známými	6,62	0,010	známý je myslivec - méně se bojí o dobytek	2,60	0,107	není signifikantní rozdíl	3,18	0,075	není signifikantní rozdíl
Kontakty s myslivci	8,90	0,003	nezná žádného myslivce - častěji se bojí o dobytek	4,44	0,035	nezná žádného myslivce - častěji se bojí o dobytek	5,12	0,024	nezná žádného myslivce - častěji se bojí o dobytek
Kdysi znal myslivce	0,86	0,354	není signifikantní rozdíl	4,22	0,040	kdysi znala myslivce - častěji se bojí o dobytek	0,26	0,611	není signifikantní rozdíl
Chovatel mezi známými	5,06	0,025	známý je chovatel - méně se bojí o dobytek	4,12	0,042	známý je chovatel - méně se bojí o dobytek	4,92	0,027	známý je chovatel - méně se bojí o dobytek

Příloha N1. Vliv proměnných na respondentem uvedený odhad počtu šelem žijících v ČR; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 307, u „místa bydliště“ 152.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	3,07	0,215	není signifikantní rozdíl	1,72	0,423	není signifikantní rozdíl	1,92	0,384	není signifikantní rozdíl
Vzdělání	9,66	0,140	není signifikantní rozdíl	2,82	0,831	není signifikantní rozdíl	14,08	0,029	čím vyšší vzdělání - častější odhad reálného počtu; nejnižší vzdělání - nejčastěji vysoce nadhodnotili
Místo bydliště	11,54	0,021	bydlí na samotě - častěji podcenili počty, bydlí v centru obce - nejčastěji nadhodnotili počty	2,61	0,625	není signifikantní rozdíl	1,13	0,889	není signifikantní rozdíl
Myslivec	11,44	0,003	myslivec - častěji reálný odhad počtu, žádný neuvedl nadhodnocený odhad	9,12	0,011	myslivec - častěji reálný odhad počtu, neuvedli vysoce nadhodnocené počty	1,30	0,523	není signifikantní rozdíl
Myslivec v rodině	0,92	0,630	není signifikantní rozdíl	9,62	0,008	myslivec v rodině - častěji reálný odhad, ale i častěji vysoce nadhodnotili	4,28	0,117	není signifikantní rozdíl
Negativní vztah k myslivcům	1,18	0,555	není signifikantní rozdíl	1,63	0,444	není signifikantní rozdíl	11,62	0,003	negativní vztah k myslivcům - častěji reálný odhad počtu

Příloha O2. Vliv proměnných na respondentem zvolená rizika, o kterých se domníval, že představují největší nebezpečí pro šelmy v Beskydech; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "zaměření vzdělání" N = 195, u "místo bydliště" N = 158.

Proměnná	Zvolená možnost *	Rys			Vlk			Medvěd		
		χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	B	5,19	0,023	návštěvníci - častěji vybrali dopravu a zástavbu	6,29	0,012	návštěvníci - častěji vybrali dopravu a zástavbu	5,70	0,017	návštěvníci - častěji vybrali dopravu a zástavbu
Cílová skupina	D	10,62	0,001	místní - častěji vybrali vzteklinu	6,40	0,011	místní - častěji vybrali vzteklinu	13,95	<,001	místní - častěji vybrali vzteklinu
Cílová skupina	F	15,19	<,001	místní - častěji vybrali nedostatek potravy	12,45	<,001	místní - častěji vybrali nedostatek potravy	10,34	0,001	místní - častěji vybrali nedostatek potravy
Cílová skupina	G	6,87	0,009	návštěvníci - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru	10,09	0,002	návštěvníci - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru	11,58	<,001	návštěvníci - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru
Pohlaví	F	4,76	0,029	ženy - častěji vybraly nedostatek potravy	1,95	0,163	není signifikantní rozdíl	1,25	0,264	není signifikantní rozdíl
Pohlaví	H	5,70	0,017	muži - častěji doplnili jiný problém	5,70	0,017	muži - častěji doplnili jiný problém	7,14	0,008	muži - častěji doplnili jiný problém
Věk	B	24,17	<,001	mladší lidé - častěji vybrali dopravu a zástavbu	20,67	<,001	mladší lidé - častěji vybrali dopravu a zástavbu	20,57	<,001	mladší lidé - častěji vybrali dopravu a zástavbu
Věk	D	5,39	0,020	starší lidé - častěji vybrali vzteklinu	2,01	0,156	není signifikantní rozdíl	8,41	0,004	starší lidé - častěji vybrali vzteklinu
Věk	F	3,54	0,060	není signifikantní rozdíl	1,94	0,164	není signifikantní rozdíl	3,97	0,046	starší lidé - častěji považují za problém nedostatek potravy

Vzdělání	D	10,09	0,018	nižší vzdělání - častěji vybrali vzteklinu	13,94	0,003	nižší vzdělání - častěji vybrali vzteklinu	15,20	0,002	nižší vzdělání - častěji vybrali vzteklinu
Vzdělání	E	5,15	0,161	není signifikantní rozdíl	7,19	0,066	není signifikantní rozdíl	8,69	0,034	střední vzdělání - častěji vybrali nešetrné hospodaření v lesích
Vzdělání	F	22,02	<,001	nižší vzdělání - častěji vybrali nedostatek potravy	9,64	0,022	nižší vzdělání - častěji vybrali nedostatek potravy	10,56	0,014	nižší vzdělání - častěji vybrali nedostatek potravy
Vzdělání	G	17,81	<,001	vyšší vzdělání - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru	21,05	0,000	vyšší vzdělání - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru	24,48	<,001	vyšší vzdělání - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru
Zaměření vzdělání	B	7,72	0,052	není signifikantní rozdíl	15,94	0,001	přírodovědné - častěji vybrali dopravu a zástavbu	11,08	0,011	přírodovědné a všeobecné - častěji vybrali dopravu a zástavbu
Zaměření vzdělání	F	5,81	0,121	není signifikantní rozdíl	9,86	0,020	přírodovědné - nejméně často vybrali nedostatek potravy	10,96	0,012	přírodovědné - nejméně často vybrali nedostatek potravy
Počet obyvatel	D	0,67	0,412	není signifikantní rozdíl	0,17	0,677	není signifikantní rozdíl	3,48	0,046	méně obyvatel - častěji vybrali vzteklinu
Počet obyvatel	F	7,66	0,006	méně obyvatel - častěji vybrali nedostatek potravy	11,25	<,001	méně obyvatel - častěji vybrali nedostatek potravy	7,14	0,008	méně obyvatel - častěji vybrali nedostatek potravy
Počet obyvatel	G	5,15	0,023	více obyvatel - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru	5,64	0,018	více obyvatel - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru	7,08	0,008	více obyvatel - častěji vybrali nedostatek vhodného životního prostoru
Místo bydliště	E	2,28	0,319	není signifikantní rozdíl	7,90	0,019	centrum obce - častěji vybrali nešetrné hospodaření v lesích	4,920	0,085	není signifikantní rozdíl

Aktivní chovatel	E	7,84	0,005	chovatelé - méně často vybírali nešetrné hospodaření v lesích	10,85	0,001	chovatelé - méně často vybírali nešetrné hospodaření v lesích	6,88	0,009	chovatelé - méně často vybírali nešetrné hospodaření v lesích
Chovatel v rodině	A	5,05	0,025	chovatel v rodině - méně často vybírali turistický ruch	3,77	0,052	není signifikantní rozdíl	3,92	0,048	chovatel v rodině - méně často vybírali turistický ruch
Chovatel v rodině	F	4,48	0,034	mají chovatele - častěji vybírali nedostatek potravy	2,89	0,089	není signifikantní rozdíl	0,58	0,447	není signifikantní rozdíl
Chovatel v rodině	H	4,10	0,043	mají chovatele - méně často vybírali jiné ohrožení	4,10	0,043	mají chovatele - méně často vybírali jiné ohrožení	5,13	0,024	mají chovatele - méně často vybírali jiné ohrožení
Kontakty s chovateli	F	5,52	0,019	neznají chovatele - méně často vybírali nedostatek potravy	1,18	0,278	není signifikantní rozdíl	0,14	0,705	není signifikantní rozdíl
Kdysi byl chovatel	H	4,94	0,026	chovali zvířata kdysi - častěji vybírali jiný problém	4,94	0,026	chovali zvířata kdysi - častěji vybírali jiný problém	3,21	0,073	není signifikantní rozdíl (trend stejný trend jako u vlka)
Myslivec	A	3,34	0,068	rozdíl není signifikantní (trend: myslivci častěji vybírali nadměrný turistický ruch)	3,98	0,046	myslivci - častěji vybírali nadměrný turistický ruch	3,80	0,051	rozdíl není signifikantní (trend: myslivci častěji vybírali nadměrný turistický ruch)
Negativní vztah k myslivcům	C	18,75	<,001	neg. vztah k myslivcům - častěji vybírali pytláctví	16,71	<,001	neg. vztah k myslivcům - častěji vybírali pytláctví	12,86	<,001	neg. vztah k myslivcům - častěji vybírali pytláctví
Negativní vztah k myslivcům	D	6,26	0,012	neg. vztah k myslivcům - méně často vybírali vzteklinu	7,67	0,006	neg. vztah k myslivcům - méně často vybírali vzteklinu	5,19	0,023	neg. vztah k myslivcům - méně často vybírali vzteklinu
Kdysi znal myslivce	E	4,46	0,035	kdysi znal myslivce - častěji vybírali nešetrné hospodaření	0,98	0,323	není signifikantní rozdíl	2,21	0,137	není signifikantní rozdíl

Pozn.: *A = nadměrný turistický ruch; B = silniční doprava, zástavba krajiny; C = pytláctví; D = vzteklna; E = nešetrné hospodaření v lesích; F = nedostatek potravy; G = nedostatek vhodného životního prostoru; H = jiné nebezpečí

Příloha P1. Vliv proměnných na respondentem zvolené zdroje, odkud čerpá informace o velkých šelmách ("vybraná odpověď"); statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u proměnné "zaměření vzdělání" N = 195, u " délka bydliště" 158 (místní).

Proměnná	Vybraná odpověď	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	rodina, přátelé, známí	6,34	0,012	místní - častěji od rodiny, přátel, známých
Cílová skupina	internet	33,95	<,001	návštěvníci - častěji z internetu
Cílová skupina	exkurze, pobytové akce	4,02	0,045	návštěvníci - častěji z exkurzí
Pohlaví	noviny a časopisy	7,23	0,007	ženy - častěji z novin a časopisů
Pohlaví	besedy, přednášky, výstavy	6,45	0,011	ženy - častěji z besed a přednášek
Pohlaví	internet	6,14	0,013	muži - častěji z internetu
Věk	rádio	13,72	<,001	starší lidé - častěji z rádia
Věk	besedy, přednášky, výstavy	4,78	0,029	starší lidé - méně často z besed
Věk	internet	41,35	<,001	starší lidé - méně často z internetu
Věk	jiný zdroj	54,33	<,001	mladší lidé - častěji ze školy
Věk	exkurze, pobytové akce	19,04	<,001	mladší lidé - častěji z exkurzí
Vzdělání	informační materiály	9,25	0,026	vyšší vzdělání - častěji z informačních materiálů
Vzdělání	internet	26,92	<,001	vyšší vzdělání - častěji z internetu
Vzdělání	odborná literatura	8,73	0,033	vyšší vzdělání - častěji z odborné literatury
Zaměření vzdělání	rádio	10,82	0,013	přírodovědné - častěji z rádia
Zaměření vzdělání	internet	8,73	0,033	přírodovědné - méně často z internetu
Počet obyvatel	besedy, přednášky, výstavy	7,93	0,005	méně obyvatel - častěji z přednášek a besed

Počet obyvatel	rodina, přátelé, známí	4,61	0,032	méně obyvatel - častěji od rodiny a přátel
Počet obyvatel	internet	8,43	0,004	větší počet obyvatel - častěji z internetu
Délka bydliště v Beskydech	internet	21,57	<,001	bydlí v Beskydech déle než 30 let - nejméně z internetu
Délka bydliště v Beskydech	exkurze, pobytové akce	16,23	0,001	bydlí v Beskydech 15-30 let - nejčastěji z exkurzí
Myslivec	televize	4,28	0,039	myslivec - méně často z televize
Myslivec	odborná literatura	5,15	0,023	myslivec - častěji z odborné literatury
Myslivec	jiný zdroj	7,40	0,007	myslivec - častěji z jiného zdroje
Myslivec mezi známými	rádio	3,88	0,049	myslivec mezi známými - méně často z rádia
Kontakty s myslivci	rodina, přátelé, známí	4,04	0,045	nezná myslivce - méně často od rodiny, přátel
Zájem o myslivost	internet	5,20	0,023	zajímá se o myslivost - méně často z internetu
Kdysi znal myslivce	internet	6,07	0,014	kdysi znal myslivce - méně často z internetu
Aktivní chovatel	rodina, přátelé, známí	5,32	0,021	chovatelé - častěji od rodiny a přátel
Aktivní chovatel	internet	16,45	<,001	chovatelé - méně často z internetu
Chovatel v rodině	rodina, přátelé, známí	8,64	0,003	chovatel v rodině - častěji od rodiny, přátel, známých
Chovatel mezi známými	rodina, přátelé, známí	6,75	0,009	zná chovatele - častěji od rodiny, přátel, známých
Chovatel mezi známými	internet	3,84	0,050	těsně není signifikantní, trend: zná chovatele - méně častěji z internetu
Kontakty s chovateli	rodina, přátelé, známí	9,47	0,002	nezná chovatele - méně často od rodiny, přátel
Kontakty s chovateli	internet	7,21	0,007	nezná chovatele - častěji z internetu
Kdysi byl chovatel	internet	4,23	0,040	choval kdysi - méně často z internetu

Příloha P4. Vliv proměnných na respondentem zvolený zdroj, odkud čerpá nejvíce informací o velkých šelmách ("vybraná odpověď"); uvedeny pouze statisticky významné výsledky; N = 314, u proměnné "délka bydliště" N = 158 (místní).

Proměnná	Vybraná odpověď	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	rodina, přátelé, známí	6,52	0,011	místní - častěji od rodiny, přátel, známých
Cílová skupina	internet	14,09	<,001	návštěvníci častěji z internetu
Pohlaví	televize	7,72	0,005	ženy - častěji televize
Pohlaví	internet	7,89	0,005	muži - častěji z internetu
Věk	televize	4,99	0,025	starší lidé častěji z televize
Věk	noviny a časopisy	4,37	0,037	starší lidé častěji z novin a časopisů
Věk	internet	7,90	0,005	mladší lidé častěji z internetu
Vzdělání	televize	12,68	0,005	nižší vzdělání - častěji z televize
Vzdělání	internet	12,21	0,007	vyšší vzdělání - častěji z internetu
Vzdělání	jiný zdroj	8,13	0,044	vyučení a vysokoškoláci - častěji z jiných zdrojů
Počet obyvatel	besedy, přednášky, výstavy	4,49	0,034	méně obyvatel - častěji z besed a přednášek
Počet obyvatel	rodina, přátelé, známí	4,59	0,032	méně obyvatel - častěji od rodiny, přátel, známých
Počet obyvatel	internet	4,18	0,041	více obyvatel - častěji z internetu
Počet obyvatel	odborná literatura	3,92	0,048	více obyvatel - častěji z odborné literatury
Místo bydliště	besedy, přednášky, výstavy	9,54	0,009	okraj obce - častěji z besed, přednášek
Místo bydliště	internet	5,96	0,051	není významný rozdíl (trend: centrum obce - více z internetu)

Myslivec	jiný zdroj	9,30	0,002	myslivci více z jiných zdrojů
Myslivec mezi známými	televize	3,90	0,048	mají myslivce mezi známými - méně často z televize
Myslivec mezi známými	internet	4,89	0,027	mají myslivce mezi známými - častěji od rodiny a přátel
Zájem o myslivost	internet	4,92	0,027	zajímají se o myslivost - častěji od rodiny a přátel
Kdysi znal myslivce	internet	5,68	0,017	kdysi znal myslivce - méně často z internetu
Aktivní chovatel	internet	6,43	0,011	aktivní chovatelé - méně často z internetu
Chovatel v rodině	televize	4,72	0,030	mají chovatele v rodině - méně často z televize
Chovatel v rodině	rodina, přátelé, známí	6,67	0,010	mají chovatele v rodině - častěji od rodiny, přátel
Chovatel v rodině	internet	4,94	0,026	mají chovatele v rodině - méně často z internetu
Chovatel v rodině	škola	3,85	0,050	mají chovatele v rodině - častěji ze školy
Chovatel mezi známými	rodina, přátelé, známí	9,00	0,003	mají chovatele mezi známými - častěji od rodiny, přátel
Kontakty s chovateli	rodina, přátelé, známí	12,55	<,001	nezná žádného chovatele - méně častěji od rodiny přátel, známých
Kontakty s chovateli	internet	5,42	0,020	nezná žádného chovatele - častěji z internetu
Kdysi byl chovatel	noviny a časopisy	3,88	0,049	choval kdysi - častěji z novin a časopisů
Škoda na zvířatech	rodina, přátelé, známí	7,45	0,024	měli škodu - častěji od rodiny, přátel, známých

Příloha Q. Vliv proměnných na odpověď respondenta na otázku, zda by se chtěl dozvídat více informací o velkých šelmách v ČR; N = 314.

Proměnná	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	16,212	0,001	místní - častěji nemají zájem o více informací
Vzdělání	24,463	0,0036	vyšší vzdělání - častější zájem o více informací
Myslivec	12,333	0,0063	myslivci - častěji nemají zájem o více informací
Kdysi znal myslivce	10,359	0,0157	kdysi znal myslivce - častěji chtějí určitě více info, ale zároveň častěji určitě nechtějí
Kdysi byl chovatel	11,485	0,0094	choval kdysi - častěji určitě nechtějí více info

Příloha R. Vliv proměnných na respondentem nejvíce preferovaný způsob pro získávání informací o velkých šelmách ("vybraná možnost"), N = 237, u „délky bydliště“ 112.

Proměnná	Vybraná možnost	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	Noviny a časopisy	4,65	0,031	místní - častěji noviny a časopisy
Cílová skupina	Internet	4,96	0,026	návštěvníci - častěji internet
Věk	Televize	6,27	0,012	starší lidé - častěji televize
Věk	Noviny a časopisy	4,97	0,026	starší lidé - častěji noviny a časopisy
Věk	Internet	8,65	0,003	mladší lidé - častěji internet
Věk	Škola	6,23	0,013	mladší lidé - častěji škola
Věk	Exkurze, pobytové akce	5,55	0,018	mladší lidé - častěji exkurze
Vzdělání	Internet	10,68	0,014	vyšší vzdělání - častěji internet
Délka bydliště v Beskydech	Televize	10,11	0,018	bydlí v Beskydech nejdéle - častěji televize
Počet obyvatel	Informační materiály	8,01	0,005	méně obyvatel - častěji informační materiály
Počet obyvatel	Rodina, přátelé, známí	7,23	0,007	méně obyvatel - častěji rodina, přátelé, známí
Počet obyvatel	Internet	7,93	0,005	více obyvatel - častěji internet
Myslivec	Jiný zdroj	8,64	0,003	myslivec - častěji z jiného zdroje
Negativní vztah k myslivcům	Noviny a časopisy	4,80	0,028	negativní vztah - méně často z novin a časopisů

Chovatel v rodině	Televize	4,53	0,033	chovatel v rodině - méně často z televize
Chovatel v rodině	Besedy, přednášky, výstavy	5,60	0,018	chovatel v rodině - častěji z besed
Škoda v rodině	Televize	10,95	0,004	měli škodu - častěji televize

Příloha S1. Vliv proměnných na respondentovu odpověď, zda někdy viděl v české přírodě rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	5,79	0,016	místní - častější pozorování rysa	0,17	0,681	není signifikantní rozdíl	5,17	0,023	místní - častější pozorování medvěda
Pohlaví	15,97	<,001	muži - častější pozorování rysa	1,95	0,163	není signifikantní rozdíl	5,54	0,019	muži - častější pozorování medvěda
Počet obyvatel	0,10	0,750	není signifikantní	0,11	0,745	není signifikantní rozdíl	3,86	0,049	méně obyvatel v trvalém bydlišti - častější pozorování medvěda
Myslivec	10,11	0,002	myslivci - častější pozorování rysa	14,59	<,001	myslivci - častější pozorování rysa	4,66	0,031	myslivci - častější pozorování medvěda
Myslivec mezi známými	2,90	0,089	není signifikantní rozdíl	4,54	0,033	respondenti znající myslivce - častější pozorování vlka	7,66	0,006	respondenti znající myslivce - častější pozorování medvěda
Kontakty s myslivci	2,77	0,096	není signifikantní rozdíl	2,26	0,133	není signifikantní rozdíl	5,09	0,024	respondenti kteří neznají žádné myslivce - méně časté pozorování medvědů
Kdysi znal myslivce	4,52	0,034	kdysi znal myslivce - méně časté pozorování rysa	2,54	0,111	není signifikantní rozdíl	1,10	0,295	není signifikantní rozdíl
Aktivní chovatel	9,65	0,002	chovatelé - častější pozorování rysa	2,82	0,093	není signifikantní rozdíl	3,62	0,057	není signifikantní rozdíl
Chovatel mezi známými	15,32	<,001	známí chovají dobytek - častější pozorování	3,10	0,078	není signifikantní rozdíl	3,05	0,081	není signifikantní rozdíl

Kontakty s chovateli	12,08	<,001	neznají žádné chovatele - méně časté pozorování	5,02	0,025	neznají žádné chovatele - méně časté pozorování	3,10	0,079	není signifikantní rozdíl
Škoda v rodině	0,04	0,981	není signifikantní rozdíl	9,91	0,007	škoda v rodině nebo u známých - častější pozorování vlka	4,93	0,085	není signifikantní rozdíl

Příloha T. Vliv proměnných na respondentovu odpověď, zda někdy viděl v české přírodě pobytové znaky rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	8,62	0,013	místní - častější pozorování pobytových znaků	11,59	0,003	místní - častější pozorování pobytových znaků	26,06	<,001	místní - častější pozorování pobytových znaků
Pohlaví	2,71	0,258	není signifikantní rozdíl	2,50	0,287	není signifikantní rozdíl	6,93	0,031	muži - častější pozorování pobytových znaků
Vzdělání	7,47	0,279	není signifikantní rozdíl	4,50	0,610	není signifikantní rozdíl	12,88	0,045	lidé se středním vzděláním - častější pozorování pobytových znaků
Počet obyvatel	0,70	0,402	není signifikantní rozdíl	0,25	0,614	není signifikantní rozdíl	10,00	0,002	méně obyvatel v trvalém bydlišti - častější pozorování pobytových znaků
Myslivec	15,54	<,001	myslivci - častější pozorování pobytových znaků	20,22	<,001	myslivci - častější pozorování pobytových znaků	6,05	0,049	myslivci - častější pozorování pobytových znaků
Myslivec v rodině	8,39	0,015	myslivec v rodině - častější pozorování pobytových znaků	5,69	0,058	není signifikantní rozdíl	3,15	0,207	není signifikantní rozdíl
Myslivec mezi známými	6,39	0,041	znají myslivce - častější pozorování pobytových znaků	2,16	0,340	není signifikantní rozdíl	13,19	0,001	znají myslivce - častější pozorování pobytových znaků
Kontakty s myslivci	8,71	0,013	neznají žádného myslivce - méně časté pozorování pobytových znaků	3,42	0,181	není signifikantní rozdíl	7,82	0,020	neznají žádného myslivce - méně časté pozorování pobytových znaků
Zájem o myslivost	9,34	0,009	respondenti se zájmem o myslivost - častější pozorování pobytových znaků	3,91	0,141	není signifikantní rozdíl	18,28	<,001	respondenti se zájmem o myslivost - častější pozorování pobytových znaků

Aktivní chovatel	2,98	0,225	není signifikantní rozdíl	6,08	0,048	chovatelé - častější pozorování pobytových znaků	19,78	<,001	chovatelé - častější pozorování pobytových znaků
Chovatel v rodině	12,32	0,002	chovatel v rodině - častější pozorování pobytových znaků	11,99	0,003	chovatel v rodině - častější pozorování pobytových znaků	7,59	0,023	chovatel v rodině - častější pozorování pobytových znaků
Chovatel mezi známými	4,23	0,121	není signifikantní rozdíl	3,52	0,172	není signifikantní rozdíl	7,91	0,019	známý je chovatel - častější pozorování pobytových znaků
Kontakty s chovateli	2,57	0,277	není signifikantní rozdíl	9,64	0,008	neznají žádného chovatele - méně časté pozorování pobytových znaků	14,35	<,001	neznají žádného chovatele - méně časté pozorování pobytových znaků

Příloha U. Vliv proměnných na respondentovu odpověď, zda by chtěl pozorovat v české přírodě rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „délky bydliště“ 158.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	10,86	0,004	návštěvníci - častější zájem o pozorování	20,48	<,001	návštěvníci - častější zájem o pozorování	14,16	<,001	návštěvníci - častější zájem o pozorování
Věk	18,24	<,001	mladší lidé - častější zájem o pozorování	22,88	<,001	mladší lidé - častější zájem o pozorování	21,37	<,001	mladší lidé - častější zájem o pozorování
Vzdělání	48,67	<,001	vyšší vzdělání - častější zájem o pozorování	42,59	<,001	vyšší vzdělání - častější zájem o pozorování	28,74	<,001	vyšší vzdělání - častější zájem o pozorování
Počet obyvatel	5,92	0,015	více obyvatel - častější zájem o pozorování	6,74	0,009	více obyvatel - častější zájem o pozorování	6,97	0,008	více obyvatel - častější zájem o pozorování
Délka bydliště v Beskydech	20,41	0,002	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně častý zájem o pozorování	31,01	<,001	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně častý zájem o pozorování	33,04	<,001	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně častý zájem o pozorování
Aktivní chovatel	11,28	0,004	chovatelé - méně častý zájem o pozorování	10,37	0,006	chovatelé - méně častý zájem o pozorování	6,23	0,044	chovatelé - méně častý zájem o pozorování

Příloha V. Vliv proměnných na respondentovu odpověď, zda by chtěl vidět pobytové znaky rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „délky bydliště“ 158.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	10,14	0,006	návštěvníci - častěji zájem vidět pobytové znaky	12,17	0,002	návštěvníci - častěji zájem vidět pobytové znaky	7,75	0,021	návštěvníci - častěji zájem vidět pobytové znaky
Věk	27,23	<,001	vyšší věk - méně častý zájem vidět pobytové znaky	33,81	<,001	vyšší věk - méně častý zájem vidět pobytové znaky	31,04	<,001	vyšší věk - méně častý zájem vidět pobytové znaky
Vzdělání	15,99	0,014	vyšší vzdělání - častější zájem vidět pobytové znaky	16,32	0,012	vyšší vzdělání - častější zájem vidět pobytové znaky	16,37	0,012	vyšší vzdělání - častější zájem vidět pobytové znaky
Délka bydliště v Beskydech	12,62	0,049	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně častý zájem vidět pobytové znaky, bydlí zde 15-30 let - nejčastější zájem vidět pobytové znaky	16,99	0,009	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně častý zájem vidět pobytové znaky, bydlí zde 15-30 let - nejčastější zájem vidět pobytové znaky	14,53	0,024	bydlí v Beskydech více jak 30 let - nejméně častý zájem vidět pobytové znaky, bydlí zde 15-30 let - nejčastější zájem vidět pobytové znaky
Aktivní chovatel	6,98	0,031	chovatelé - méně častý zájem vidět pobytové znaky	8,03	0,018	chovatelé - méně častý zájem vidět pobytové znaky	3,51	0,173	není signifikantní rozdíl

Příloha W3. Vliv proměnných na respondentem zvolené reakce na zprávu o člověku, který nelegálně zastřelil rysa, vlka nebo medvěda; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „zaměření vzdělání“ 195, u „délky bydliště“ a „místa bydliště“ 158 (místní). Kódy zvolených reakcí vysvětleny v poznámce.

Proměnná	Zvolená reakce*	Rys			Vlk			Medvěd		
		χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	A	14,11	<,001	místní - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem	19,28	<,001	místní - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem	15,38	<,001	místní - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem
Cílová skupina	C	20,68	<,001	návštěvníci - častěji by je pytláctví naštvalo	25,02	<,001	návštěvníci - častěji by je pytláctví naštvalo	20,72	<,001	návštěvníci - častěji by je pytláctví naštvalo
Cílová skupina	D	6,92	0,009	návštěvníci - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	8,16	0,004	návštěvníci - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	8,19	0,004	návštěvníci - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc
Cílová skupina	E	7,10	0,008	návštěvníci - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii	8,41	0,004	návštěvníci - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii	7,72	0,006	návštěvníci - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii
Cílová skupina	F	12,33	<,001	místní - častěji by jim bylo pytláctví lhostejné	14,60	<,001	místní - častěji by jim bylo pytláctví lhostejné	12,31	<,001	místní - častěji by jim bylo pytláctví lhostejné
Pohlaví	G	6,14	0,013	muži - častěji vybírali "jiná reakce"	7,00	0,008	muži - častěji vybírali "jiná reakce"	6,30	0,012	muži - častěji vybírali "jiná reakce"
Věk	A	1,75	0,186	není signifikantní rozdíl	4,51	0,034	vyšší věk - častěji by byli rádi za zastřelení vlka	2,95	0,086	není signifikantní rozdíl
Věk	D	9,58	0,002	mladší lidé - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	9,18	0,003	mladší lidé - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	10,15	0,001	mladší lidé - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc
Věk	E	5,46	0,020	mladší lidé - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii	6,82	0,009	mladší lidé - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii	6,18	0,013	mladší lidé - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii

Vzdělání	A	17,46	<,001	nižší vzdělání - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem	18,64	<,001	nižší vzdělání - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem	18,59	<,001	nižší vzdělání - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem
Vzdělání	C	17,95	<,001	vyšší vzdělání - častěji by je našťvalo zastřelení šelmy pytlákem	18,97	<,001	vyšší vzdělání - častěji by je našťvalo zastřelení šelmy pytlákem	17,78	<,001	vyšší vzdělání - častěji by je našťvalo zastřelení šelmy pytlákem
Vzdělání	D	22,98	<,001	vyšší vzdělání - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	24,53	<,001	vyšší vzdělání - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	23,70	<,001	vyšší vzdělání - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc
Vzdělání	E	28,82	<,001	vyšší vzdělání - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii	29,06	<,001	vyšší vzdělání - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii	29,83	<,001	vyšší vzdělání - častěji ochotni ohlásit pytláctví na policii
Vzdělání	F	19,68	<,001	nižší vzdělání - častěji by byli k pytláctví lhostejní	20,86	<,001	nižší vzdělání - častěji by byli k pytláctví lhostejní	20,46	<,001	nižší vzdělání - častěji by byli k pytláctví lhostejní
Zaměření vzdělání	D	10,02	0,018	humanitní vzdělání - častěji by se snažili vysvětlit pytlákovi, že udělal špatnou věc	9,76	0,021	humanitní vzdělání - častěji by se snažili vysvětlit pytlákovi, že udělal špatnou věc	9,85	0,020	humanitní vzdělání - častěji by se snažili vysvětlit pytlákovi, že udělal špatnou věc
Počet obyvatel	A	6,26	0,012	méně obyvatel - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy	8,47	0,004	méně obyvatel - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy	6,82	0,009	méně obyvatel - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy
Počet obyvatel	C	6,01	0,014	více obyvatel - častěji by je pytláctví našťvalo	6,86	0,009	více obyvatel - častěji by je pytláctví našťvalo	6,42	0,011	více obyvatel - častěji by je pytláctví našťvalo
Počet obyvatel	D	8,18	0,004	více obyvatel - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	8,86	0,003	více obyvatel - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	8,20	0,004	více obyvatel - častěji by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal šp. věc
Počet obyvatel	E	6,51	0,011	více obyvatel - častěji byli ochotni ohlásit pytláctví na policii	6,77	0,009	více obyvatel - častěji byli ochotni ohlásit pytláctví na policii	6,53	0,011	více obyvatel - častěji byli ochotni ohlásit pytláctví na policii

Počet obyvatel	F	3,62	0,057	není signifikantní rozdíl	6,34	0,012	méně obyvatel - častěji by byli k pytláctví lhostejní	5,42	0,020	méně obyvatel - častěji by byli k pytláctví lhostejní
Délka bydliště v Beskydech	E	22,36	<,001	respondenti žijící v Beskydech 15-30 let a 5-15 let - častější ochota ohlásit pytláctví policii	24,10	<,001	respondenti žijící v Beskydech 15-30 let a 5-15 let - častější ochota ohlásit pytláctví policii	26,08	<,001	respondenti žijící v Beskydech 15-30 let a 5-15 let - častější ochota ohlásit pytláctví policii
Délka bydliště v Beskydech	C	7,55	0,056	není signifikantní rozdíl	10,05	0,018	respondenti žijící v Beskydech méně než 5 let - častěji by je pytláctví našťvalo	7,07	0,070	není signifikantní rozdíl
Místo bydliště	C	6,97	0,031	okraj obce - nejméně často by je pytláctví našťvalo	7,87	0,020	okraj obce - nejméně často by je pytláctví našťvalo	7,94	0,019	okraj obce - nejméně často by je pytláctví našťvalo
Myslivec mezi známými	E	4,91	0,027	mají myslivce mezi známými - méně často by ohlásili pytláctví na policii	6,06	0,014	mají myslivce mezi známými - méně často by ohlásili pytláctví na policii	5,65	0,017	mají myslivce mezi známými - méně často by ohlásili pytláctví na policii
Myslivec mezi známými	G	17,62	<,001	mají myslivce mezi známými - častěji odpovídali jinak než nabízenými možnostmi	13,93	<,001	mají myslivce mezi známými - častěji odpovídali jinak než nabízenými možnostmi	16,21	<,001	mají myslivce mezi známými - častěji odpovídali jinak než nabízenými možnostmi
Kontakty s myslivci	E	4,80	0,028	nezná myslivce - častěji by byli ochotni ohlásit pytláctví na policii	6,01	0,014	nezná myslivce - častěji by byli ochotni ohlásit pytláctví na policii	5,66	0,017	nezná myslivce - častěji by byli ochotni ohlásit pytláctví na policii
Kontakty s myslivci	G	12,78	<,001	nezná myslivce - méně častěji odpovídali jinými než nabízenými možnostmi	9,56	0,002	nezná myslivce - méně častěji odpovídali jinými než nabízenými možnostmi	11,73	<,001	nezná myslivce - méně častěji odpovídali jinými než nabízenými možnostmi
Negativní vztah k myslivcům	C	10,37	0,001	neg. vztah k myslivcům - častěji by je pytláctví našťvalo	11,11	<,001	neg. vztah k myslivcům - častěji by je pytláctví našťvalo	10,02	0,002	neg. vztah k myslivcům - častěji by je pytláctví našťvalo

Aktivní chovatel	A	21,02	<,001	chovatelé - častěji by byli rádi za zastřelení rysa pytlákem	32,15	<,001	chovatelé - častěji by byli rádi za zastřelení vlka pytlákem	23,70	<,001	chovatelé - častěji by byli rádi za zastřelení medvěda pytlákem
Aktivní chovatel	C	7,32	0,007	chovatelé - méně často by je pytláctví našťvalo	10,97	<,001	chovatelé - méně často by je pytláctví našťvalo	7,97	0,005	chovatelé - méně často by je pytláctví našťvalo
Aktivní chovatel	D	8,07	0,004	chovatelé - méně často by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	8,74	0,003	chovatelé - méně často by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	8,07	0,005	chovatelé - méně často by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc
Aktivní chovatel	E	12,13	<,001	chovatelé - méně často by byli ochotni ohlásit pytláctví na policii	14,42	<,001	chovatelé - méně často by byli ochotni ohlásit pytláctví na policii	14,85	<,001	chovatelé - méně často by byli ochotni ohlásit pytláctví na policii
Chovatel v rodině	C	19,18	<,001	mají chovatele v rodině - méně často by je pytláctví našťvalo	20,03	<,001	mají chovatele v rodině - méně často by je pytláctví našťvalo	18,77	<,001	mají chovatele v rodině - méně často by je pytláctví našťvalo
Chovatel mezi známými	C	3,76	0,053	není signifikantní rozdíl	3,90	0,048	mají známého chovatele - méně často by je pytláctví našťvalo	3,22	0,073	není signifikantní rozdíl
Chovatel mezi známými	D	5,73	0,017	znají chovatele - méně často by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	5,03	0,025	znají chovatele - méně často by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc	4,59	0,032	znají chovatele - méně často by se snažili pytlákovi vysvětlit, že udělal špatnou věc
Kontakty s chovateli	A	9,13	0,003	nezná chovatele - méně často by byli rádi za upytlačení šelmy	11,14	<,001	nezná chovatele - méně často by byli rádi za upytlačení šelmy	9,63	0,002	nezná chovatele - méně často by byli rádi za upytlačení šelmy
Kontakty s chovateli	C	10,09	0,002	nezná chovatele - častěji by je pytláctví našťvalo	9,72	0,002	nezná chovatele - častěji by je pytláctví našťvalo	7,70	0,006	nezná chovatele - častěji by je pytláctví našťvalo
Kdysi byl chovatel	F	6,74	0,009	kdysi choval - častěji by mu bylo pytláctví lhostejné	7,48	0,006	kdysi choval - častěji by mu bylo pytláctví lhostejné	6,67	0,010	kdysi choval - častěji by mu bylo pytláctví lhostejné

Škoda v rodině	A	4,66	0,098	není signifikantní rozdíl	9,48	0,009	měli škodu - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem	8,90	0,012	měli škodu známí - častěji by byli rádi za zastřelení šelmy pytlákem
Škoda v rodině	C	13,51	0,001	měli škodu - nikdo neřekl, že by je zastřelení šelmy naštvalo	13,05	0,002	měli škodu - nikdo neřekl, že by je zastřelení šelmy naštvalo	13,74	0,001	měli škodu - nikdo neřekl, že by je zastřelení šelmy naštvalo
Škoda v rodině	F	14,10	<,001	měli škodu - častěji by byli lhostejní k upytlačení šelmy	9,97	0,007	měli škodu - častěji by byli lhostejní k upytlačení šelmy	10,50	0,005	měli škodu - častěji by byli lhostejní k upytlačení šelmy

Pozn.: * A = byl/a bych rád/a; C = naštvalo by mne to; D = snažil/a bych se mu vysvětlit, že je to špatné; E = ohlásil/a bych to policii nebo Správě
CHKO; F = bylo by mi to jedno; G = jiná reakce

Příloha X1. Důvody a komentáře některých respondentů k otázce, zda by jim vadilo samovolné šíření velkých šelem na území ČR.

1. Místní obyvatelé

Důvody uvedené respondenty k odpovědi „určitě ano“:

„Nikdy to (šelmy) tu nebylo, nejsem zvyklá na to, že se tu vyskytují.“

„Protože by děti, lidé a zvířata byli v ohrožení.“

„U vlka a medvěda by mi to vadilo kvůli přemnožení, více napadení zvířat, turisté by měli strach.“

„Kvůli bezpečnosti lidí, dobytka, dětí – šelmy by je ohrožovaly, byly by hladem a útočily by.“

„Určitě by se stahovali k obydlí, měli by málo potravy, začali by napadat, chodit do popelnic, vznikaly by škody lidem na polích.“

„Kvůli napadení, člověk by nemohl jít v klidu ani do lesa, jak by se to moc rozmnožilo.“

„Medvěd může ohrožovat život člověka.“

„Mohli by na lidi zaútočit, na zvěř a domácí zvířata, všeho moc škodí.“

„Bylo by to přemnožené – mohli by opravdu ubližovat, bylo by to nebezpečné, měla by být kontrola nad tím. Už bychom neměli přehled, kde je jaké nebezpečí – nevěděla bych, kde je možno je potkat.“

„Vlk by trhal hospodářská zvířata.“

„Tam pánové ze zámku si to nechávají pestovat a tu to pěstují a posílají studenty za luďmi... Ať si to nechají myslivci ohrazené v oborách, protože jinak by se toho nahonilo jak těch jelenů a pak by řekli, že to musí teda střílat...“

„Protože jsou nebezpečné pro člověka.“

„Vlk a medvěd by škodili na domácím zvířectvu.“

„Protože by to nebylo pod kontrolou, mělo by být v registraci počet kusů v určité oblasti; člověk by měl strach chodit, bála bych se napadení.“

„Kdyby se to mělo vyskytovat v každém lese, tak bych měla strach chodit po cestě i v lese. Když budou daleko v horách tak nevadí, ale kdyby tu měly být jak veverka nebo zajíc, tak to bych se bála.“

„Člověk by se bál jít do lesa na hříby. Děti by tam chodily - bál bych se, že by se něco stalo. Někde na samotě ať si tam jsou v horských oblastech, ale ne aby se tu potulovaly někde.“

„Když se to přemnoží, tak to nadělá moc škody na hospodářských zvířatech, kvůli bezpečí lidí taky. Tuž šelmy jsou šelmy, nevím jak by ti to bylo milé, kdybys to měla kolem sebe...“

„Člověk má strach jít do lesa, je to nepříjemné vědět, že jsou tam. Jsou to šelmy...“

„To se pak už rozšiřuje... jsou to dravci - dělají binec, co je moc to je moc, vznikají velké škody na hospodářském zvířectvu a nikdo vám nic nedá, akorát se vymlouvají, že jste to měli mít ohrazené, na noc zavírat.... a to jsou také výmluvy!“

„Kvůli strhnutí zvěře, ovcí, celkově nic dobrého neudělá ta šelma, není to zvěř, která by pro nás byla užitečná.“

„Když jsou predátoři přemnožení a jsou chránění, tak už to není regulované, stahovali by se k obydlí a pro lidi by to představovalo nebezpečí, pro hospodářská zvířata i lidi. Když jsou jak v těch Tatrách a vybírají odpadkové koše, tak to už není dobré.“

Důvody uvedené respondenty k odpovědi „spíše ano“:

„Vlk by mohl dělat škody na hospodářských zvířatech, kdyby byl přemnožený; u medvěda hrozí nebezpečí setkání s ním a napadení.“

„Kdyby se rozmnožili, mohli by ohrožovat lidi a zvířata, neměli by potravu.“

„Mladí lidé zakládají rodiny - šelmy by je ohrožovaly, ještě by museli chodit pro děcka do školy, protože by se o ně báli.“

„Aby se nikomu nic nestalo, medvědi by ohrožovali lidi.“

„Kdyby se přemnožili, dělali by škody na hospodářských zvířatech, vlk může zaútočit na člověka více než rys nebo medvěd.“

„Je to otázka kulturní krajiny, šelmy by tam nebyly ve svém přirozeném prostředí - lidé by je otravovali. Nevěřím, že by k tomu rozšiřování šelem docházelo při daném počtu obyvatel a jejich aktivitě.“

„Patří do divoké přírody. Nebylo by dobré, kdyby jich bylo moc, vyhovuje mi to tak, jak to je, šelmy nepatří mezi osady.“

„Mohly by napadnout domácí zvířata.“

„Vlk a rys by devastoval srnčí mláďata.“

„Ohrožovali by lidi, bála bych se, aby někoho nenapadli. Lidé už by nebyli bezpeční; taky aby nedělali škody na zvířatech.“

„Abych to nepotkala někde na volno, jsou nebezpečné, nechci aby se šířily.“

„Mohlo by být nebezpečné pro lidi - při nedostatku potravy šelem.“

„Kdyby se rozšířily, tak bych měla strach, že by mohly napadnout člověka.“

„Kolik jich tu je, by mělo stačit, aby byly tam, kde mají svoje. Aby se nerozšiřovaly více, tady ty hory jsou takové nízké...“

„Kdyby toho bylo víc, už by se lidi nemohli vydat do lesa kvůli nebezpečí, nikdo neví, jak by se šelmy zachovaly. Nevadilo by mi to, kdyby se držely dále od lidí.“

„Kvůli nebezpečnosti pro hospodářská zvířata i pro obyvatele, možnosti napadení lidí vlkem nebo medvědem.“

„U medvěda a vlka kvůli ohrožení lidí a více střetů s nimi. Myslím, že by se tam šelmy stejně samy neudržely samy.“

„Protože by hrozilo ohrožení a riziko napadení lidí, kdyby jich bylo víc. Nevím, jestli je dost potravy, aby přežili a oni by se pak přibližovali.“

„Kvůli bezpečí, ne že by mi úplně vadily ty šelmy, pokud je to v hlubokých horách, tak mi nevadí, ale jak se to začne stahovat blíže k lidem, tak mi vadí.“

„Přístup do lesa by byl omezený, kdyby tady někde v blízkosti byli, kdyby se přemnožili, tak by mohli být už nebezpeční.“

„Měli by být v tom prostředí, kde jsou zvyklí a tam, kde i to okolí je na ně zvyklé. Lidi by je odtamtud z těch dalších oblastí vyhnali, šelmy by tam neměly klid.“

„Člověk má strach přece jenom. Člověk když chodí volně, neví, co od vlka nebo medvěda může čekat. Rys si myslím že je plachý, že by utekl, no i ten vlk a medvěd by asi taky utekli...“

„Nemám o medvědech dost informací, nevím co udělá, neznám ty postupy, co dělat, když ho potkám, je největší a proto z něho mám největší strach.“

Komentáře a podmínky uvedené respondenty, kteří vybrali odpověď „spíše ne“:

„Ale jak by se to přemnožilo, tak to těž není dobré, to by se muselo odchycem nebo odstřelem regulovat.“

„Musela by být určitá regulace, nesmělo by jich být hodně – to by byly větší škody na hospodářských zvířatech.“

„Kdyby to bylo v nějakém rozumném množství.“

„Mi je to fuk, ale aby to nedělalo bordel!“

„Záleží v jakém množství – jaký počet je adekvátní.“

„Rys není zas tak velký.“

„Kdyby to bylo moc rozšířené, tak by mi vadilo. Když turisté jdou volně lesem, vadilo by jim asi, kdyby se s nimi potkali. Kdyby šlo jen o obsazování nových oblastí, tak je mi to jedno.“

„Pokud by se to tady přemnožilo, tak by mi to vadilo. Všeckeho musí být s mírou, nějaké šelmy možu být, ale aby toho nebylo moc. Kdyby šlo jen o šíření do dalších oblastí, tak spíše nevadilo.“

„Aby tu nebyli přemnožení a nedělali škody na ovcích, ať je to regulované. Kdyby šlo jen o šíření dál tak by dala spíše ne.“

„Pokud by neohrožovali lidi.“

„Pokud by neškodily lidem.“

„Ať mají také něco druhí!“

„Ale aby nechodili k obydlím barákům.“

„Jsme rádi, že se medvěd nebo vlk drží tam v lese dále, protože je to škodná. Pokud je to jeden nebo dva kusy, tak to ještě nic, ale jak už je to stádo, tak by člověk měl strach vylézt do té přírody úplně. Kdyby měli napadat domácí zvířata, tak by mi to určitě vadilo. Pokud by toho nebylo moc, nebyli by přemnožení tak by mi spíše nevadili.“

„Kdyby to nebylo v moc velkém množství.“

„Kdyby to bylo samovolné.“

„Pokud by neohrožovali lidi a majetek – zvířata.“

„Regulovat to, aby to nenarušovalo ekosystém, aby tam nevyhynuly ostatní zvířata.“

„Nemá se to kde šířit...“

„V rozumné míře, aby i ten člověk, ovce i vlci měli dost prostoru. Těch rysů a medvědů tu nebude nikdy tolik jako těch vlků.“

„Když můžou být tady, tak i tam.“

„Těžko by si na to člověk zvykal, když tady takovou šelmu nikdy neměl.“

Komentáře a podmínky uvedené respondenty, kteří vybrali odpověď „určitě ne“:

- „Pokud by nebyly přemnožené.“
- „Pokud by dělali škodu, tak by mi to ale vadilo.“
- „Bylo by to potřeba další šíření.“
- „Když by se šířily samy, tak si ví co dělají. Kdyby mě začaly ohrožovat, tak už by mi to vadilo. Zvířata se samy regulují, když nemají potravu.“
- „Záleží, do jakého počtu.“
- „Kdyby se nevyskytovali poblíž chalup.“
- „Pokud by to nebylo nebezpečné - že by se třeba medvěd procházel po městě.“
- „Oni stejně žijí v hlubokých lesích.“
- „Bylo by jich tu zbytečně moc - stačí to, co je. Dělali by škody na včelstvech, stádech ovcí atd. Pokud mu lidi dají pokoj, tak je nenapadne. Kdyby šlo jen o šíření dál, nevadilo by mi.“ „Ať idů, kde se jim líbí...“
- „Kdosi to snad reguluje...? CHKO tady máme...“
- „Ničilo by to domácí zvířectvo, kdyby jich bylo hodně. Kdyby šlo jen o šíření, vybrala bych určitě ne.“
- „Přemnožení by nebylo dobré, protože člověk by se pak bál jít do lesa na hříby. Kdyby šlo jen o šíření tak určitě nevadilo u všech.“

2. Návštěvníci

Důvody uvedené respondenty k odpovědi „určitě ano“:

- „Nepatří tu ty šelmy, pasou se tady hospodářská zvířata a šelmy jsou pro ně nebezpečné; když se ty šelmy (vlk, medvěd) přemnoží, tak napadají lidi.“
- „Kdyby se tady přemnožili, tak už bychom jen tak nemohli vejít do lesa, nemohla bych se projít po horách, kvůli ohrožení.“
- „Bála bych se o bezpečnost, že by jich bylo moc.“
- „Kdyby se nekontrolovatelně šířily, tak by mi vadilo z bezpečnostních důvodů. Bojím se jít ráno na autobus, všeho se tu bojím. Kdybych věděla, že tu jsou, tak to bych se bála hodně.“

Důvody uvedené respondenty k odpovědi „spíše ano“:

- „Je potřeba to regulovat, mohly by se tam přemnožit, nestačila by jim potrava, když je jich hodně na tom území, tak to není dobré.“
- „Jsou to rizikové faktory, prostor je tu strašně malý.“
- „Tady nejsou takové hluboké lesy, šelmy by ohrožovaly lidi, neměli by dost prostoru a zvěře.“
- „Protože se bojím, měla bych strach, že se přemnoží, měli by málo potravy a mohli by třeba zaútočit, nevím...“
- „Medvědi jsou nebezpeční pro lidi.“
- „Když by byli ryši přemnožení, dělali by škody na lesní zvěři, dostali by se dolů z hor, záleží kolik by jich bylo. Vadilo by mi, pokud by to bylo s medvědy tak jak v Tatrách, kde dělají

neplechu u každé druhé chaty. Vlci by se dostali dolů na ovečky - kolik už tu nadělali škod..!“

„Záleží v jakých lokalitách – tam, kde je zvýšený pohyb turistů mi to spíše vadí.“

„Protože bych je nerada potkala - bojím se jich, nepřála bych dalším lidem je potkat.“

„Protože jsou nebezpečné pro lidi a hospodářská zvířata, mohli by jim víc ublížit.“

„Kdyby byli i v nížinách a byli přemnožení, měl bych strach z napadení lidí, dětí.“

„Asi bych se bála napadení turistů.“

„Často přespávám v lese a kdyby mě měla nějaká šelma napadnout, tak by to nebylo příjemné. Stačí, kolik jich je teď.“

„ČR je natolik hustě osídlená, že bude problém v soužití s lidma. Medvědi se z nedostatku potravy stahují k lidmi osídleným oblastem a to je nebezpečné pro lidi. Vlci kdyby měli nedostatek běžné potravy, znamenalo by, že by škodili na zvířectvu. Ale když nemají potravu, tak zas nemají tolik mladých a je to jistá regulace.“

Kvůli ohrožování lidských příbytků, lidí i hospodářských zvířat.“

„Aby keď chodím do Česka, abych se s nimi nestretol - jsou nebezpečné.“

„Kdybych nemohla do lesa, vadilo by mi, necítila bych se v lese bezpečně, měla bych strach tam chodit, protože bych je tam mohla potkat.“

„Neměly by se šířit do měst nebo mezi lidi - dělali by škody na zvířatech nebo by mohli ublížit lidem.“

„Jsem pro regulaci, jsou to šelmy – můžou přece jen zaútočit, měla bych strach, nemáme prostory na takové velké šelmy, všude jsou obydlí.“

Komentáře a podmínky uvedené respondenty, kteří vybrali odpověď „spíše ne“:

„Těžko posoudit - záleží do kterých oblastí, pokud by šli do blízkosti lidských obydlí, tak by mi vadilo.“

„Pokud by to množství bylo přiměřené a neškodili by zvířeti a lidem, jen pro svou potřebu by regulovali.“

„Pokud by to nebylo pro nějaké lidi nebezpečné.“

„Mají být tady v těch lokalitách, které jsou pro ně vhodné, kde je hodně lidí, provozu, hospodářských zvířat – tam už nemají co dělat!“

„Kvůli nebezpečí by mi vadilo. Kdyby jich bylo více a chodilo by jich tu hodně, byla by větší pravděpodobnost, že by zaútočili na člověka. Kdyby šlo jen o obsazování nových území, které jim vyhovují, tak bych vybral spíše nevadilo.“

„Pokud to tam nebude vadit, kdyby se přemnožili a dělali problémy.“

„Je otázka, jestli by se tam uchytily... Pokud by neškodily někde u lidských obydlí - to by byl střet zájmů. V divoké přírodě je to v pohodě, ale ne pokud se dostanou do vesnice, to už je jiné...“

„Těm horalům by to asi vadilo, mě osobně ne.“

„Jsem si jistá, že by to poľovníci zregulovali.“

„Aby se nepřemnožili a neútočili na lidi. Kdyby se měli jen šířit dál, tak by mi spíše nevadili.“

„Nevím, jak rychle se samovolně šíří..? Oni nás začnou ohrožovat, protože mají málo prostoru. Záleží, jak rychle by se rozmnožili, pokud by byla i ta regulace přírody.“

„Stejně by moc prostoru neměli, tak by se stejně nerozšiřovali.“

„Pokud jsou tam historicky a mají tam svá teritoria, tak není problém. To máte jak s těma krkavcema – jsou pořád chránění, i když už je jich hodně.“

„Asi je to přírodou nějak regulované...“

„To stejně moc nehrozí.“

„Pokud by neohrožovali jiné lidi a nedocházelo by ke škodám.“

„Byli by nebezpeční všem, kdyby se to mělo přemnožit. To by mi vadilo hodně, kdyby to nebylo jen u nás. Spíše by nevadilo, kdyby jen zvětšili životní prostor. Ale kdyby měli záslusk do těch oblastí jít, tak by tam už byli, rozšiřují se dál, když už nemají co žrát.“

„Mě osobně ne, ale v zastavěné ploše by to asi být nemělo.“

„Zas aby jich nebylo hodně - měla by být regulace, aby měly ty zvířata prostor.“

„Pokud toho není moc... To už jsou jiní na to, aby to počítali, kolik jich může být.“

„Pokud by to bylo moc....ale to by zas nebylo v takové míře...“

„Nějaká regulace by být měla – regulovaně rozšiřovat. Vezměte si, jak je to s těmi psy – přeletí mu něco přes čumák pokouše i vlastního pána!“

Komentáře a podmínky uvedené respondenty, kteří vybrali odpověď „určitě ne“:

„Vyhovovalo by jim to jen málokde.“

„Myslím, že to absolutně nehrozí, že by se rozšiřovali.“

„Vadilo by mi umělé šíření, je otázka, jak to funguje...?“

„Pokud ta šelma patří do přírody, tak ať tam je, když má podmínky.“

„To je spíš pro přírodu plus. Kdyby se rozšířili na Šumavu třeba a další hory. Ale kdyby to bylo velké rozmnožení, tak by to trochu vadilo.“

„Pokud budou v rezervaci, kde budou mít svoje, tak mi nevadí. Kdyby zasahovaly do lidských území tak určitě vadí.“

„Kdyby jich bylo více, tak bych měl obavu o bezpečnost lidí - mohly by útočit. Jen šíření dál by mi určitě nevadilo.“

„Nech sa šíří, máte jich tam málo.“

„Pokud by to nebylo nebezpečné pro lidi.“

„Moc jich není., pokud se nepřemnoží, tak nevadí.“

„Teď by to bylo dobré, mělo by se jim v tom pomáhat, chránit je, vytvářet jim podmínky. Ale vždy by měl být na prvním místě člověk. A v momentě, kdy začnou být nebezpečné pro lidi, tak by mi to určitě vadilo.“

„Kdyby to bylo jejich přirozené prostředí kde byli a vyhynuli.“

„Regulované by mi určitě nevadilo, to je dobře že se to rozšíří, když tady mají žít, tak ať tu jsou.“

„Přemnožení by mi vadilo.“

Příloha X2. Vliv proměnných na respondentem vybranou odpověď na otázku, zda by mu vadilo samovolné šíření velkých šelem do dalších oblastí v ČR; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „délky bydliště“ 158.

Proměnná	Rys			Vlk			Medvěd		
	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	23,93	<,001	návštěvníci - tolerantnější k šíření šelmy	24,80	<,001	návštěvníci - tolerantnější k šíření šelmy	23,02	<,001	návštěvníci - tolerantnější k šíření šelmy
Pohlaví	17,61	0,002	muži - tolerantnější k šíření šelmy	14,98	0,005	muži - tolerantnější k šíření šelmy	16,48	0,002	muži - tolerantnější k šíření šelmy
Věk	8,13	0,004	nižší věk - tolerantnější k šíření šelmy	9,10	0,003	nižší věk - tolerantnější k šíření šelmy	7,31	0,007	nižší věk - tolerantnější k šíření šelmy
Vzdělání	39,00	<,001	vyšší vzdělání - tolerantnější k šíření šelmy	34,30	<,001	vyšší vzdělání - tolerantnější k šíření šelmy	32,54	0,001	vyšší vzdělání - tolerantnější k šíření šelmy
Počet obyvatel	15,24	<,001	více obyvatel - tolerantnější k šíření šelmy	13,97	<,001	více obyvatel - tolerantnější k šíření šelmy	13,73	<,001	více obyvatel - tolerantnější k šíření šelmy
Délka bydliště v Beskydech	25,85	0,011	bydlí v Beskydech nejdéle - častěji by jim šíření šelem vadilo	24,59	0,017	bydlí v Beskydech nejdéle - častěji by jim šíření šelem vadilo	27,08	0,008	bydlí v Beskydech nejdéle - častěji by jim šíření šelem vadilo
Zájem o myslivost	8,06	0,089	není signifikantní rozdíl (trend stejný jako u vlka)	9,98	0,041	zájem o myslivost - častěji by jim vadilo šíření šelem	11,65	0,020	zájem o myslivost - častěji by jim vadilo šíření šelem
Negativní vztah k myslivcům	10,82	0,029	mají neg. vztah k myslivcům - tolerantnější k šíření šelem	12,22	0,016	mají neg. vztah k myslivcům - tolerantnější k šíření šelem	12,91	0,012	mají neg. vztah k myslivcům - tolerantnější k šíření šelem

Kdysi znal myslivce	11,03	0,026	kdysi znal myslivce - tolerantnější k šíření šelem	10,81	0,029	kdysi znal myslivce - tolerantnější k šíření šelem	10,95	0,027	kdysi znal myslivce - tolerantnější k šíření šelem
Aktivní chovatel	14,97	0,005	chovatel - častěji by jim šíření šelem vadilo (méně tolerantní)	19,90	<,001	chovatel - častěji by jim šíření šelem vadilo (méně tolerantní)	15,58	0,004	chovatel - častěji by jim šíření šelem vadilo (méně tolerantní)

Příloha Z1. Vliv proměnných na respondentovu odpověď na otázku, zda ví o možnosti požádat stát o náhradu škody způsobené velkými šelmami; statisticky významné výsledky zvýrazněny; N = 314, u „délky bydliště“ 158.

Proměnná	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	3,45	0,063	není signifikantní rozdíl, trend: místní častěji věděli o možnosti náhrady
Věk	59,16	<,001	vyšší věk - častěji věděli o možnosti hrazení škod
Délka bydliště v Beskydech	14,87	0,002	bydlí v Beskydech středně dlouho (5-30 let) - častěji o možnosti hrazení škod nevěděli
Myslivec mezi známými	15,09	<,001	mají známého myslivce - častěji věděli o možnosti hrazení škod
Kontakty s myslivci	7,95	0,005	nezná myslivce - méně často věděli o možnosti hrazení škod
Zájem o myslivost	6,91	0,009	zajímá se o myslivost - častěji věděli o možnosti hrazení škod
Kdysi byl chovatel	11,11	<,001	choval kdysi - častěji věděl o možnosti hrazení škod

Příloha BB1. Vliv proměnných na respondentem vybrané vhodné způsoby řešení problému škod způsobovaných šelmami na hospodářských zvířatech; N = 64 (chovatelé z Beskyd); uvedeny pouze statisticky významné výsledky.

Proměnná	Vybraná odpověď *	χ^2	p	Interpretace
Věk	B	4,78	0,029	vyšší věk - méně často chtěli dotace na zabezpečení
Věk	D	5,85	0,016	vyšší věk - častěji pro regulaci šelem když dělají škody
Věk	E	8,05	0,005	vyšší věk - častěji pro vyhubení šelem kde dělají škody
Místo bydliště	B	6,15	0,046	bydlí v centru obce - častěji chtěli dotace na zabezpečení dobytka

* B = V oblastech výskytu velkých šelem by měly být poskytovány chovatelům dotace na zabezpečení domácích zvířat.

D = Velké šelmy, pokud dělají škody na domácích zvířatech a majetku, by měly být v těchto oblastech regulovány lovem.

E = Velké šelmy by měly být odstraněny z oblastí, kde zabíjejí domácí zvířata a dělají škody na majetku.

Příloha CC. Vliv proměnných na respondentovu odpověď na otázku, zda by byl ochoten nějak pomoci s ochranou velkých šelem; N = 314, u „délky bydliště“ 158; uvedeny pouze statisticky významné výsledky.

Proměnná	χ^2	p	Interpretace
Cílová skupina	37,50	<,001	místní - větší ochota k dobrovolné spolupráci, zároveň častější neutrální vztah a méně častá ochota finančně přispět
Věk	30,82	<,001	vyšší věk - menší ochota k dobrovolné spolupráci, častější neutrální vztah a postoj proti ochraně šelem
Vzdělání	66,78	<,001	základní vzdělání - nejčastější postoj proti ochraně šelem, s maturitou - nejčastější ochota spolupracovat dobrovolně, vysoké - nejčastější ochota k finančnímu příspěvku a jiným možnostem pomoci
Počet obyvatel	33,98	<,001	více obyvatel - větší ochota k finančnímu příspěvku a jiným možnostem pomoci
Délka bydliště v Beskydech	35,94	0,002	nejdéle v Beskydech - nejmenší ochota k dobrovolné spolupráci, častěji nemají čas a možnosti nebo je jim to jedno
Myslivec mezi známými	12,98	0,024	má myslivce mezi známými - častěji ochotni dobrovolně spolupracovat, zároveň častěji neutrální vztah
Kontakty s myslivci	12,97	0,024	nezná myslivce - častěji nemá čas a možnosti, menší ochota dobrovolně spolupracovat
Zájem o myslivost	12,35	0,030	zájem o myslivost - častější ochota k dobrovolné spolupráci, méně častá ochota k finančnímu příspěvku
Negativní vztah k myslivcům	16,48	0,006	neg. vztah k myslivcům - častější ochota k dobrovolné spolupráci a jinému způsobu pomoci, méně často nemají čas a možnosti a méně často neutrální vztah
Aktivní chovatel	17,77	0,003	chovatel - častěji neutrální vztah nebo postoj proti ochraně šelem, menší ochota k finančnímu příspěvku

1. Místní obyvatelé

„Nikdy tu vlci nebyli, jsou tu uměle vypuštění ochránci přírody. Já proti šelmám nic nemám, když mi nebudou dělat škody na zvířatech. Ale ti vlci mě tenkrát našťvali, JZD Staré Hamry kvůli nim zrušilo chov ovcí - tam jsem pracovala.“

„Všechny tři šelmy patří do přírody, byly tu kdysi, pak je vyhubili. S ochranou bych i pomohl, ale myslím si, že si šelmy musí poradit samy v přírodě.“

„Jsem rád, že se znovu objevili v přírodě, rys do lesů patří, je dobře, že je zpět.“

„Patří to tu. Nesetkala jsem se nimi.“

„Ochranáři se zajímají jen o medializované zvířata - a co tetřev? Když tu chtějí velké šelmy, měly by se myslivcům hradit škody na zvěři - podle stavů. Vadí mi ta medializace, jak přednášky dělají lidi, co tomu nerozumí. Nevadí mi rozšiřování šelem, pokud nebudou dělat škody, když to bude regulované - 1 rodinka rysů, ne že jich tu bude 8. Protože všude jsou lidi, šelmy už nemají kde. Měly by být dotace na udržování luk, ať to lidi kosí, aby vysoká by měla co žrát, dnes je všude zarostlo...“

„Je jich tu málo, nevadilo by mi jich víc.“

„Je jich tu tak málo, že je nikdo ani nevidí.“

„Problémy nejsou, nevadí mi, pokud neútočí.“

„Nevadí mi, je pěkné, že tu jsou ve volné přírodě, ale měl by se omezovat jejich počet - regulace proti přemnožení.“

„Tu u nás šelmy nejsou - netýká se nás to, nemáme zvířata.“

„Šelmy mi nevadí, nedělají tu škody. Mám radost z toho, že tu v lese jsou, stejně jako ostatní zvířata. Rys je plachý, Beskydy jsou dost zabydlené; škody tu dělají psi.“

„Žádný problém nevnímám. Je dobře, že se začínají vracet, žili vždycky v přírodě. Když je ten prostor, kde můžou žít, tak je to jen dobře. V Americe žijí taky s Gyzly - dívají se na ně i zblízka. Akorát při přemnožení a nedostatku potravy hledají náhrady...Kamarád mi vyprávěl, jak jeho babička měla na půdě uzeniny a pořád jí tam na to něco chodilo. Tak si na to počíhala, když slyšela hluk, tak tam vyběhla a byl to rys, tak ho vyhnala smetákem.“

„Do hor šelmy patří, nedovedu si představit les bez zvířat, které tam patří. Jak se člověk chová k šelmám, tak se pak šelmy chovají k lidem.“

„Díky šelmám tu už 15 let máme Vlčí bál, který pořádá obec Staré Hamry na počest toho, že tam kdysi vlci napadli ovce; zatím nemám s šelmami zkušenosti, tím, že jsou daleko, mi nevadí, ale kdybych je měl přímo tady, tak bych asi změnil názor.“

„Chrání se šelmy, ale občany nechrání nic - není to dlouhodobě udržitelné, protože populace tu ve vesnicích stárne, mladí odcházejí, neudrží se tu služby, Správa CHKO omezuje rozvoj obce - zakazuje stavbu areálů, ale obec musí z něčeho žít, potřebuje rozvoj turismu.“

„Tím, že jsou šelmy daleko, tak není až tak problém, kdyby se víc rozmnožily tak by nám více vadilo. Medvěd kdysi před 20 lety rozbili včelíny na Kavalčankách.“

„Tu neubližujou (nemáme zvířata doma), takže v pohodě, spíš problém v zimě, kdy strhnou hodně srnek. Když člověk potká vlka, tak je to jako se zlým psem - člověk mu neutěče...“

„Mám dobrý vztah ke všem zvířatům, do přírody patří, pokud není třeba, tak jsem proti jejich zabíjení.“

„Pokud na něj nenarazím, tak je to v pohodě. Kdyby tu šel medvěd kolem, tak by měl člověk strach, jinak nemám důvod, aby mi vadili, je to příroda, a to do ní patří. Měla bych přání, aby se lidé nechovali jako šelmy...“

„Nikdy jsem se s nimi nesetkala, nejsem proti tomu, ať si tu žijou, když nic nedělají lidem.“

„Když nepotkám medvěda, tak nemám problém.“

„V oblastech, kde jsou hospodářská zvířata by šelmy neměly být.“

„Mám rád přírodu, vrátil jsem se do Beskyd z Čech, jsem rád, že jsou součástí přírody; při setkání s šelmou záleží na situaci a na tom, v jakém rozpoložení je šelma, ale setkání s divokou šelmou je vždycky nebezpečné.“

„Když nás nesežerou, tak ať tu jsou; u nás v okolí se tu asi nevyskytují, rys možná, ale tu je v lesích dost hodně lidí, šelmy by tu neměly klid na život; medvěd tu byl na Prostřední Bečvě – říkalo se, že děcka na ostružinách ho viděly, docela blízko k cestě zašel, je zajímavé, že si až tak blízko k lidem troufnul.“

„Vlka nebo medvěda bych potkat nechtěla; tady to ale nikde nevidím, nejsou tu okolo; ale ti hadi a klíšťata zatracené a nejhorší jsou ty kánata a lišky jak kradnou slepice a dáví zajíčky...“

„Mám šelmy v přírodě ráda, pokud jsou dále od obydlí v hlubokých lesích. Když tenkrát byli ti vlci v Bílé a myslivci na ně pořádali hony, já jsem jim říkala: chlapi nechte je proboha! To samé s liškami tady – lidi si stěžují na škody, ale já myslím, že lišky do přírody patří.“

„Mě nevadí, já mám zvířata ráda, ale aby jich nebylo hodně, a aby se vědělo kde jsou. Kde už je to frekventovanější lidmi, tak tam už by neměly být. Myslím, že to patří do lesa, ale musí to být kontrolované, aby tu nebyly na každém kroku, jak už jsou ty další zvířata teď ofrklé - tady mi přímo po cestě u baráku chodí srnec, ožírá mi růže a když jsem ho chtěla vyhnat, tak nastavoval parůžky a chtěl bojovat...“

„Když se tady pohybuje šelma, tak by v obecním rozhlase mělo být, že se tam vyskytuje.“

„Kdysi jsem se toulala sama po lesích i mimo cesty, ale jak jsem slyšela, že bych mohla potkat medvěda, tak jsem dostala fakt strach a přestala tam chodit. Víím, že je dobře, že tu jsou, pro přírodu je to dobré, mají právo to být, když ale při tom člověk má ten strach...Záleží vždycky na tom, co člověk o šelmách slyší - když o nich dlouho není žádná zpráva, člověk na ně zapomene a jde do toho lesa i trochu dále, ale pak když se to zase rozvíří tím, jak někdo vypráví kde je viděl nebo byly škody, tak se zase vrátí ten strach...“

„Neviděla jsem je ani nepotkala, takže nevím, nemám na ně celkem žádný názor.“

„Velké šelmy jsou tu doma, nevaďí mi, jsou přirozenou součástí přírody.“

„Myslím, že jich je málo, byl bych rád, kdyby jich bylo víc.“

„Byla bych ráda, kdyby děti ve škole měli besedy o nich a lidé na to nahlíželi více pozitivním přístupem, než aby jen viděli problém. Už od mala by děti měly být vedeny k tomu to nevidět jen negativně.“

„Šelmy zastřelit a hotovo, nebo nepěstovat! Kdo si to chce pěstovat, ať si udělá ohradu pro svoje radosti. Když jsme kdysi hospodařili, tak tu nic takového nebylo, tu bylo čisto. Potvory huňaté, tam ať jsou kdesi v Tatrách a ne to pouštět mezi lidi! A ti krahujci a káňata, to vám je tak strašně protivné jak oni na těch stromech tak piští...Člověk nemá klidu - lišky a kuny zase kradou slepice, srny a jeleni mi chodí na zahradu ožírat jahody a salát. A ty kuny a zmiže - taková havěť tu kdysi nebyla, teď to panstvo ze zámku pěstuje a vypouští, no hrůza!“

„Je součástí přírody, pokud to není přemnožené, tak to tu patří.“

„Vyhladit je, já to nesnáším! To, že tu vůbec jsou, mi vadí. Trhají ovce - člověk piplá ovce a pak mu to strhne medvěd nebo rys, dostane jen houby kompenzaci, jen pár šupů od státu. Já osobně s nimi problémy nemám, nechovám zvířata, ale stačila mi ta zkušenost s medvědy v Tatrách, jak tam medvěd naháněl kamaráda traktoristu v lese...Viděl jsem na Slovensku roztrhanou zvěř – rys zvěř jen zahryzne, vyliže krev a jde pryč.“ (u otázky na pozorování pobytových znaků)

„Tady v té lokalitě nikdy nebylo ohrožení těmi zvířaty.“

„Mi nevaďí, já tam k nim (do lesa) nechodím, ještě jsem je nepotkala; před 5 lety lidi říkali, že potkali pumu a pak moje děcko kvůli toho nechtělo jít ani po cestě dolů, jak se bálo.“

„Je jich málo, příroda je už dost zašpiněná tady, šelmy i další zvířata to ukazují - všeho je málo.“

„Vadí mi ti pytláci, kteří je střílí, to mě mrzí, že se člověk chová k té přírodě drasticky až bezohledně, to mi vadí. O pytlácích jsem slyšela od známých, že v Beskydech dávno před 5 lety někdo něco upytlal, už přesně nevím co.“

„Mi šelmy nevaďí. Všem myslivcům tu vadí rys, je to taková mafie ti myslivci. Také mi říkali, že nějaká Němka, která tu jezdí do Kychové na chalupu, tu před 1 až 2 lety vyfotila medvěda na mobil.“

„Každý by se měl k tomu stavět, že je to součást přírody, my tu jen žijeme a my bychom se k tomu měli tak chovat, ať už jsou to ptáci, hmyz...“

„Chtěl bych je někdy potkat, protože jsem vášnivý fotograf - měl bych pak co ukazovat.“

„Jsem ráda, že se v té naší oblasti vyskytují, miluji všechny zvířata. Je to asi pod kontrolou té myslivosti ne?“

„Těší mě, že se začínají znovu vyskytovat, jsem rád, začíná se pomalu obnovovat ta příroda.“

„Patří to asi do přírody, člověk zas nechodí do lesa nějak hluboko a spíš přes den...“

„My tady v té části nevíme o tom že by tu byli, jen tam v Brodské přešel ten medvěd, kterého odchytili. O vlčích vůbec nevím. Myslím, že spíš vyhledávají tu klidnější přírodu, kde se člověk moc nevyskytuje, aby je nerušil...“

„Vlky bych tu v okolí určitě nechtěla - kvůli bezpečnosti. Rys je sice taky nebezpečný, ale zas jich tu není tolik jako dřív.“

„Mi to tak nevadí, ale jak se to potom přemnoží, tak to už je horší, když je jich moc, tak to už je vážná věc, to už je problém. Ono to k tomu patří ty zvířata, když je to úměrné, tak je to tak, jak to má být (v přírodě).“

„Mě nevadí, mě neškodí, ráda si o nich přečtu v tisku, potěší nás to, že se tu ještě zdržují i při tom ruchu. Navíc ještě teď ta budovaná cyklostezka kolem nás - to už se asi všechno odstěhuje pryč... Tady na dvoře máme vyrobený takový seník a chodí nám tu jeden zajíček, my ho vždycky dlouho pozorujeme z okna, taky srnka nám chodí přes louku, to je lepší než televize je pozorovat...“

„Mi připadá až neuvěřitelné, že se sem vracejí, na Slovensku je to spíše tak dale od lidí.“

„Ať si tu žijou, ale ať nás nenapadají.“

„Sem tam proběhne zpráva, že byl viděn např. medvěd na Študlovsku, tak člověk zpozorní a do toho lesa nechodí tak hloub, ale že bych se nějak moc bála to ne. Je potěšující, že ta příroda...že se to tu vrací, že to úplně nevyhyne, že se nemusíme chodit dívat jen do ZOO.“

„Nesetkala jsem se s nimi, nepřemýšlím o tom, nechovám nic. Je to jejich území, patří do přírody.“

„Kdybych je viděla, tak by to asi bylo jiné; pokud neohrožují lidské životy, tak ať žijí. Třeba jak v Tatrách, kde medvěd napadl člověka – tak to už je horší...“

„Já jsem spokojený na tom Valašsku s tou přírodou jak tu je. Říká se, že tu přešel rys, medvěd, člověk se s takovými šelmami nesetkal, chodím na hony už 8 let, tam jsem poprvé viděl zblízka divočáka, pozorují lišky z okna...“

„Šelmy tu byly dřív než my – je potřeba naučit se s nimi žít, respektovat je.“ (chovatel ovcí)

„Ať tu nejsou, byl by klid!“ (chovatelka ovcí)

„Nevadí mi tu zatím.“ (chovatel krávy a koně).

„Patří do přírody, jsou stejnými obyvateli světa jako my. Kdysi když jsem byla malá, šli jsme s rodinou na maliny tam přes kopec a strýc tam uviděl medvěda, tak nám ho ukázal a viděli jsme ho jak jde přes rubanisko na protějším svahu, rychle jsme se sebrali a spěchali domů. Pak jsem se ještě dlouho strašně bála chodit po lese, jak jsem měla z těch medvědů strach. Ale líbí se mi to zvíře, je takový okrasný...“ (chovatelka ovcí a koz)

„Mrzí mě, že jsem je nikde neviděl, škoda. Je jich tak málo, že je vzácnost se s nimi potkat, za 17 let práce v lese jsem žádnou šelmu neviděl. Vždycky tu byli, vlk tu sice nadělal ,paseku‘...“ (chovatel ovcí, koně, krav a prasat)

„Zatím jsem se s nimi nesetkala, říkalo se, že je tu medvěd...Jsou plaší - vyhýbají se lidem. Nevadí mi, pokud neohrožují lidi. Nechtěla bych je potkat, když jsou poraněné; kdybych měla děti, bála bych se je pouštět do lesa.“ (chovatelka krav)

„Nevadí mi, že tu jsou, ale jsem ráda, že jsem je nepotkala. Kdybych je potkala, tak bych strach měla - ještě nemám zkušenosti.“ (chovatelka koní)

„Kdyby se přemnožily, tak by byl problém.“ (chovatelka ovcí)

„Šelmy tu nejsou užitečné, jsou přemnožené a ochránci k tomu ještě přispívají. Uměle je tu vypustili. Šelmy patří do ZOO, jsou tu přemnožené, škodí, špatně se tu s nimi žije a nikoho to nezajímá. Z nich nemá člověk nic, žádný užitek. Nechci, aby se tu šelmy rozmnožovaly. Byly tady případy roztrhaných srnek, medvěd vybíral úly. Taký jestřábi a kánata dělají škody na slepicích.“ (chovatelka ovcí)

„Byly tu škody na ovcích před 14 lety; můj syn viděl vlka v Jamníku, otec viděl kdysi před 25 lety rysy na Smrku - pracoval v lese a byl tam pořád. S šelma problém nemám, je to takový neutrální, pohodový vztah. Ale jak tu byli tenkrát ti ochránáři, kteří přijeli pro orlici, kterou tu náš soused (Jan Jurok) našel zraněnou v lese, tak se zachovali opravdu hrozně, udělali z něj hned pytláka, vůbec se s ním nechtěli bavit a jednali s ním opravdu zle. On toho orla přitom v dobrém úmyslu doma léčil a nemyslel to špatně, vždyť on by ani kuřeti neublížil. To jejich jednání nás tenkrát fakt naštvalo a rozhořčilo!“ (chovatelka ovcí a koně)

„My tu dole o těch zvířatech nevíme, ony jsou tam nahoře v horách; nevadí mi pokud neotravují lidi.“ (chovatelka ovcí)

„Šelmy by měly žít jen v oblastech, kde nejsou lidi.“ (chovatel skotu a koně).

„Byl bych rád, aby jich tu bylo víc; když tu žijí divoká zvířata, mají si chovatelé dobytek zabezpečit.“ (chovatel koz)

„Rys dělá škody na zvěři, a to dělá i vlk, ten dokonce taky škody i na ovcích - to se nedá ubránit, medvěd tu kdysi dělal škodu na včelínu. Na Mezivodí viděli policajti medvěda před 2 lety.“ (chovatel koně)

„Vlci tu napadají ovce - to mi vadí, mělo by se to regulovat. Ochránci když to chrání, tak by to mělo být regulované, rys a medvěd mi nevadí.“ (chovatelka koně)

„Dokud mě neohrožují, tak je to všechno v pohodě.“ (chovatelka ovcí)

„Myslím, že ke mně vlk, rys ani medvěd nepřijde; regulovat není potřeba, pokud neohrožují děti, ale šelmy mají vždycky strach.“ (chovatel ovcí a koně)

„Tady nejsou a nepřál bych si, aby tu byli a dělali škody na zvířatech.“ (chovatel skotu a koní)

„Těžko posoudit, jestli ta náhrada to řeší... domácí zvířata musí být oplocené. Ochránáři by měli hlídat všechno. Zatím jsem neměl problémy.“ (chovatel ovcí)

„Myslím, že jsou hodně plaché, není jich tolik, zatím to nikomu nevadí.“ (chovatel koně)

„Mám spíš kladný postoj, šelmy patří do přírody. Ale jak by se to přemnožilo, tak to těž není dobré, to by se muselo odchyttem nebo odstřelem regulovat“ (včelař)

„Jsem ráda, že jsem je zatím nepotkala, nemám zkušenost.“ (chovatelka ovcí)

„Pokud mi neublížíjou, tak mi to nevadí, pokud nenapadnou člověka, tak si myslím že tu patří.“ (chovatel koně)

„Když je nepotkám, tak ať tu jsou. Když člověk šelmy nedráždí, tak jsou v pohodě, musí tady být v přírodě, samozřejmě ale přiměřeně.“ (chovatel ovcí)

„Jen, aby se to moc nerozmnožovalo, na ukázkou to moc není taková zvěř... Zatím je to horší s těmi zmijemi, je jich tu spousta, bojíme se jich, povídalo se, že je vysazovali ochránáři - ten Orálek. Ti ochránáři nám akorát ztrpčují život, člověk se pak bojí i o koně, že na nějakou zmiji stoupne...“ (chovatel ovcí)

„Nezajímám se o tuto problematiku.“ (chovatel ovcí)

„S velkými šelmami zatím žádný problém, ale lišky a dravci nám žerou slepice - jednou liška dokonce za bílého dne na dvorku zardousila slepici, my jsme ji ale vyplašili, slepici jsme dali vychladnout do hrnce, že ji uvaříme psovi, ale liška se v noci vrátila a sežrala ji.“ (chovatelka ovcí a králíků)

„Bereme to jako přínos, jsme rádi, že se tu ty zvířata vrací. Člověk má jinak pocit, že se příroda čím dál víc ničí, takže s šelmami to zas asi není tak špatné. Je to na lidech - pokud se nezmění myšlení, tak se sem asi jen tak nevrátí. Pokud je lidé budou vnímat pořád jako největší zlo, tak se sem nějaké větší počty asi nevrátí...“ (chovatel ovcí a krávy)

„Tady nikdy nebyl žádný problém, přinejhorším liška, kuna nebo lasička. Ale vyprávěl mi kamarád lesník, jak potkal toho medvěda, co se tu před pár lety pohyboval: šel ráno přes houští a uviděl ho na 15 m, tak hned rychle pelášil pryč... Další člověk ho viděl v Brodské, jak přešel po chodníku v lese... No a tady mu nemohl ublížit nikdo a jen jak ho přivezli do města, tak ho tam hned odpráskli!“ (k osudu Míši z Brodské z roku 2000) (chovatel ovcí, krav a koní)

„Mi nevadí, protože jsem s nimi neměla žádný závažný konflikt. Je jich tu málo, jsou plaché a nemám kvůli tomu strach chodit do lesa.“ (včelařka)

„Já jsem se s nimi vůbec nesetkala, asi bych mluvila jinak kdybych to tu měla za potokem. Z toho, co člověk přečte, nemůže nic vyvozovat dokud to nezažije.“ (chovatelka koně a králíků)

„Ohrožují lidi, proto bych byla ráda, kdyby je někdo zastřelil.“ (chovatelka krávy a prasete)

„Tady blízko k nám šelmy nejdou, takže mi nevadí. Srny nám chodí k chalupě a sežerou vše na zahradě.“ (chovatelka krávy)

„Nemělo by to (šelmy) tu být, protože to je fakt strach potom. Tu je rekreační oblast a ne aby tu byly šelmy - když má člověk strach, tak jak se tu může rekreovat, vyjít do lesa...?! A těch zmijí, co tu je, to je hrůza. To ochránáři je tu vysazovali - ženské, které pracují v lese, je viděly, jak to z něčeho vytahovali a vysypávali je. Je to hrůza!“ (chovatel králíků)

„Do přírody šelmy patří, ale regulované, aby neškodili člověku a hospodářským zvířatům.“ (chovatel ovcí)

„Regulovat, regulovat! Nebezpečné šelmy tady vůbec nemusí být. Kdysi jsme měli hospodářství a neměli jsme vůbec strach, teď se tu začali objevovat vlci, medvědi, rysy a jsou problémy. Nemuseli by tu být. A ten medvěd na těch Karlovicích, ten teda nadělal paseku!“ (chovatel ovcí a králíků)

„Prozatím nemůžu říct nic, protože se mi nic nestalo s těmi šelmami. Člověk je rád, může to být kdykoli, člověk nikdy neví...prostě se to naráz rozšíří ty šelmy, budou tu mít klid na to a co pak...?! Tam více na jihu v okolí Horního Lidče dokonce viděli houbaři medvěda...“ (chovatel ovcí a včel)

„Klidně tu mohou žít, ale nemusí se mi ukazovat - bojím se jich.“ (chovatelka ovcí)

„Nepotkala jsem je zatím díkybohu. Pokud jsou v hlubokých horách a nikoho neohrožují, tak mi nevadí, když nejdou k obydlím. Jinak zvířata jsou to pěkné...“ (chovatelka krávy, kterou nepouští ven)

„Největším problémem jsou myslivci – ty bych zrušil, protože zvěře ubývá, když ji střílejí, a taky jsou pytláci.“ (chovatel ovcí)

„Nevidím problém s šelmami, i kdyby se tu vyskytovaly, všechny tři jsou natolik plaché, že je problém je uvidět. My jsme v lokalitě, kde jsme rádi, že vůbec něco je.“ (chovatel skotu)

„Myslím, že jich tu moc není, ještě jsme je nepotkali. Bát se nemusím, oni utečou - medvěd možná ještě dřív než vlk.“ (chovatel ovcí a včel)

„Myslivci nadávají na šelmy, protože jim likvidují zvěř - alespoň oni si to myslí...“ (chovatel koz)

„Velké šelmy tu byly, jsou a možná snad i budou, mám k nim pozitivní vztah.“ (chovatel ovcí a králíků)

„O škodlivosti vlka se hovoří, ale nic se nedělá; vadí mi demonizace šelem, to, jak se kvůli šelmám zakazují určité činnosti, např. jsou někde vytyčené koridory kvůli nim a tam se pak zakazují sjezdovky. Např. tady na úbočí Javořiny, kde žádný koridor není. Rys a medvěd nechává více stržené zvěře, vlk nenechává tak výrazné stopy (strženou kořist), protože většinou sežerou vše.“ (myslivec, Staré Hamry)

„Problém je spíš s lidmi, šelmy myslím zatím nejsou přemnožené a dlouho ani nebudou. Rys - to je normálka tady. Vlk - teď už se tu nevyskytuje, možná občas projde ze Slovenska nebo Polska. Nevadí mi, když jsou v rozumném počtu. Myslivci říkali, že medvěd rozbil včelín na Kavalčankách kdysi před 30 lety na jaře.“ (neaktivní myslivec, jen myslivecké zkoušky; Staré Hamry)

„Jestli se nebude zasahovat (regulovat stavy), tak rys všechnu zvěř vyloví a musí odejít, rys potřebuje 50-60 ks srnčího za rok, aby přežil, jinak trochu myší, zajíců, sem tam lišku, s vysokou a divočáky si neporadí. Do Beskyd rysy vysadil Kunc ze ZOO Ostrava. Přirozeně sem přišli ze SK - to rys přijde a odejde - ti byli hodně ostražití, pak ale jednu dobu jsem tu viděl i 20 rysů, mezi lety 88–92 tu bylo v Beskydech víc rysů, než bylo přirozené, kořata lezly dokonce do stodoly (v Lušové v roce 1992), našli jsme i nějaké mrtvé. Za 30 let, co tu bydlím a dělám v lese, tak jsem potkal rysa 8 nebo 9krát. S tím medvědem to byl taky hodně nešťastný pokus, jak ho tu Kunc vysadil a pak tu dělal škody (rok 2000). Medvěd není zas tak obezřetné zvíře, problém je, jestli tu má nebo nemá potravu. Na Uzgruni jsem našel brloh

medvědice a dvou medvědů v mlazině, nikdo o ní nevěděl, ale v okamžiku, kdy sem přišel další medvěd, nastaly problémy - trhal ovce, laně, ničil včelíny. V roce 1987 se tu objevil medvěd, který rozebral včelín na samotě, vylezl po lípě, aby se k němu dostal přes zabezpečení. Pokaždé, když se tu objevili medvědi, nastaly problémy - nadělali škody, než zjistili, že tu není potrava a odešli. Jestli při přetvoření přírody lidmi zůstanou niky, kde může zvěř žít, tak ať tu je. Tady to skončilo tak, že tu nebylo srnčí ani rysy - museli odejít, protože systém predátor - kořist funguje jen v otevřených systémech - to je v pořádku, že přijdou, až zas bude zvěř. V Karlovickém údolí bylo mezi 80. a 90. lety asi 7 až 8 rysů. Letos na jaře přešel rysí samec údolím Kobylské, viděl jsem velkou stopu. Několik let nebyla pozorována rysice s mladýma. Rys má obrovský areál - pro jeden kus je potřeba 30 000 hektarů, a jakýkoli zvýšený stav rysů je nepřirozený - ten nevznikl tím, že přišli hladoví rysy ze Slovenska, ale někdo je vysadil. Beskydy jako komplex mají 70 až 80 000 hektarů - nemůžou tu být podmínky pro populaci několika desítek kusů rysů, tak, aby populace geneticky nedegradovala. Přirozeně může být tak 2,5 ks rysa v celých Beskydech. Na Slovensku je to otevřený systém - hustota rysů je tam nesrovnatelně nižší než tady. Zdejší pamětníci neměli žádné historické pozorování, žádné problémy. Pokud se rys ke kořisti vrací, je to známka, že nemá dost potravy. Medvědi tady nebyli, až se rozmnožili na Slovensku, tak přišli sem. Valachy byly kolonizací tak rozbité, že velké šelmy tu neměly kde žít. Byl jsem na Kamčatce - tam je taková hustota medvědů, že když jdete krajinou, pozorujete jich desítky, protože v řekách je ohromné množství ryb, ze kterých si můžou vybírat, nežerou ty mrtvé. Pak v září/říjnu jsou ti medvědi na bobulovinách a to jsou pak neskutečně agresivní, oni se strašně rvou... Jsou tam čistě vyšlapané medvědí chodníky, žádní lidé. Jel jsem tam pracovně, nebyl jsem tam lovit, ale zastřelil jsem medvěda v sebeobraně - bránili si teritorium. Našli jsme i z půlky sežrané medvědě jiným medvědem - důkaz kanibalismu, ale to spíš Gyzlyové zabíjejí druhé kvůli regulaci populace. Jak si můžeme myslet, že tu v naší krajině najde potravu takový vrcholový predátor, jako je medvěd...ale když tu medvěd najde potravu, tak ať tu je. ...Přirozený způsob ochrany dobytka - zastřelit šelmy. ... Rys tu přechodně je, podmínky na reprodukci tu asi nejsou. Je to šelma - vrcholový predátor pro některá zvířata - zajáci, hlodavci, srnčí, predátor v potravním řetězci. Když tu bude mít potravu, tak tu může být, loví velmi dobře a s radostí, z pohledu mysliveckého hospodaření je škodlivý, protože uloví a nechá tak, vyhryzne kus masa a nevrací se. Když jsem tu byl polesný, vím, že našli chlapi přes zimu 50 ks strhlého srnčího. Rys vyloví území a problém je, že musí odejít jinam - musí být otevřený systém. V Beskydech jsou rozsáhlé aglomerace, kde není schopný projít. Problém je, že rys je velmi dobrý lovec - loví s radostí a ne jen pro potravu. Systém funguje když je otevřený. To znáte ten případ, jak na jeden ostrov u Kanady vysadili vlky a ti tam vychytali všechny losy a pak zdechli?“ (myslivec a chovatel ovcí, Nový Hrozenkov)

„Zatím je nevidíme, takže zatím je to dobré, škody jsme neměli, nesetkali se s nima, ale s ovceci teď byl problém tady někde...“ (myslivec a chovatel ovcí, krav a koně)

„Celý rok člověk zvěři nosí žrádlo a pak to najde roztrhané! Kdyby to ten ďábel (rys) aspoň sežral, ale on jen kousek kýty vyžere nebo játra a zbytek nechá. Taková srnka je bezmocná, když se k ní rys připlíží... Když napadne metr sněhu, tak jsou nejhorší ti psi, co honí srnky - ty se propadají do sněhu, kdežto psi ne. Jeden rok bylo 150 ks srnčího úhynu (v celém údolí V. Karlovic před 10 lety) - kvůli psům a hodně sněhu. Můžou za to hlavně chataři, kteří přijedou, vypustí psy z auta, psi běží do hory a my to ani nemůžeme střílet, jen myslivecký hospodář. Jak sníh drží od listopadu do dubna - to je problém, a ještě když jsou do toho mrazy, tak zvěř prochladne... Ale co my s tím stejně naděláme, my stejně nic nezmůžeme, myslíte, že se něco změní?! To chce, aby to území bylo ucelené a nebylo rušené, ale oni spíš po nás chtějí, abychom vystříleli co nejvíc zvěře, aby neožírala stromky. Jenom, aby se za chvíli děcka nemusely chodívat dívat na zvířata do ZOO... No jak to tak půjde dál s tou zástavbou, kdy se

na každém volném kousku stavějí baráky, takové ty hnusné haly a nevytvářejí se žádné remízky v krajině... Třeba na té Jižní Moravě - taková krásná zem a všechno se tam zastavuje a nikdo s tím nic nedělá, jen řeči se vedou. Ale co s tím naděláme stejně...Ochranáři tu chodí po horách zbytečně v létě, nevím co hledají, když stopy nejsou...?!“ (myslivec, Velké Karlovice)

2. Návštěvníci

„Nevadí mi, patří sem, indikují čistotu přírody; chtěla bych, aby jich bylo víc.“

„Nevadilo by mi je potkávat v přírodě.“

„Byl bych rád, kdybych je mohl vidět ve volné přírodě, líbily by se mi taková pozorovací místa na sledování.“

„Říkalo se, že tu byl medvěd, ale spíš na Slovensku - je to tu blízko, něco vždycky zaslechnu, ale nevím jestli je to pravda.“

„Jsem rád, že tu v přírodě jsou, je to zpestření dobré pro přírodu - slabší kusy jdou pryč.“

„Je přirozené, že divoké zvíře loví.“

„Kdybych je potkala, tak bych se bála.“

„Vím, že loni tu byly nějaké škody; když tu jsou, tak tu asi patří.“

„Šelmy do přírody nějaké patří...Lidé o tom ví a měli by se podle toho v přírodě chovat.“

„Přál bych si, aby se šelmy vrátily do svých domovů sem a aby soužití bylo bez problému - našli by si jen místa, která jim vyhovují a tam, kde jsou lidé, by se nestěhovali, zůstali by v pohraničních horách, Krkonoše jsou moc osídlené, tam ne. Aby média nehysterčila a lidé to vzali jako přirozenou součást a nevymýšleli důvody, proč je třeba šelmy odstranit. Měla by určitě pokračovat osvěta. Monopol na informace má asi myslivecká lobby a MZe – byl bych pro to vyvážit jiným pohledem. Rád mám informování z obecních zdrojů - takové nějaké krajové, místní informace.“

„Neviděl jsem je, nevidím v tom problém.“

„Mám k nim pozitivní vztah, rád bych je viděl dalekohledem.“

„Je potřeba osvěta, pokusit se spolupracovat s myslivci a hospodáři - zemědělci, apelovat na tradice a poučit se ze zahraničních zkušeností.“

„Zatím jsem se s ničím nesetkala, takže nemám problém, jsem ráda že tu něco žije, je dobře že tu ta zvířata jsou; ať ochránce šelem někdo dotuje...“

„Myslím, že tu patří do Beskyd.“

„Chce to znát zvyky těch zvířat (šelem), aby člověk mohl ochránit svoje zvířata; jsem pro jejich zachování; pokud se s nimi nesetkám a pokud mi nikde nevlezou, tak mi nevadí. U nás v Kalifornii máme hodně kojotů, žluté pumy, medvědy. Je to pěkné, když je člověk může pozorovat.“ (Česka žijící v Kalifornii, jezdí vždy na půl roku na chalupu do Beskyd).

„Necítím se ohrožená.“

„Čím víc šelem, tím líp.“

„Najdu si teď o nich informace na internetu, nevěděla jsem o nich, že tu jsou.“

„Nesetkala jsem se s nimi, tím pádem problém s nimi nemám; když něco o nich uslyším, tak pak mám obavy, ale v lese se pohybuji sama a nevzpomenu si, že tu vlastně můžu šelmu potkat. Procházela jsem hodně oblastí a nesetkala jsem se s nimi; když tu byl medvěd, tak jsme se báli - nešla bych sama do lesa, chodilo nás víc pohromadě.“

„Zatím jsem se nesetkala, problém se nevyskytl, možná bych změnila názor, kdyby se něco stalo nebo bych je potkala.“

„Na Šumavě někdo zastřelil mládě rysa a tvrdil že si ho spletl s kočkou.“

„Jsem ráda, že tu jsou.“

„Byla bych ráda, kdyby tu bylo více šelem.“

„Nynější stav je lepší průměr, mohlo by jich být víc.“

„Je dobře, že jsme je nepotkali. Co v přírodě je, to tam musí být...“

„Postoj vůči nim mám pozitivní, chtěl bych, aby jich bylo více.“

„Jsem rád, že jsou tady.“

„Chtělo by to více informací o velkých šelmách, málo se o tom píše; neznám žádnou strategii, jak by se měli myslivci či kdo se o to stará, jak by to mělo být (ta péče o ně). Nevím, kolik dělají doopravdy škod - člověk slyší spíš domněnky.“

„Jsem ráda, že se vrací do přírody.“

„Ještě jsem je nepotkala, žádná šelma mě nenapadla.“

„Kdybych je potkal, tak bych z toho velkou radost neměl...“

„Jsem rád, že tu jsou, hlavně rysy. Ještě ve škole nás učili, že jsou chránění. V Krhové medvěď rozmlátil včelín.“

„Nechtěla bych se s nimi potkat, určitě tu nejsou tak rozšířené, abych se s nimi potkala, to musí být náhoda jak blázen, ani v Tatrách jsme nic nepotkali.“

„Jsem ráda, že jsou tady, je to takové lákavější ta příroda, chtěla bych se s nimi i potkat, ještě jsem neměla to štěstí, člověk utíká z města do té přírody.“

„Šelmy jsou regulátoři života, v ekosystému fungují jako regulátoři počtu býložravců, člověk by potřeboval taky regulátora, i když by to měl by dělat sám...“

„Určitě mi nevadí, vítám, že se tu vrací, byli tu dřív než my, tak mají právo tu vegetovat.“

„Budu doufat, že se s některou potkám, ale tady na těch frekventovaných místech se obávám, že spíše ne.“

„Je dobré životní prostředí, když jsou tu v lese, jinak by se tu nevyskytovali.“

„Nikdy jsem žádnou neviděl, zatím k tomu nemám žádný postoj, kdybych někdy zažil, tak bych možná vnímal jinak, na pohled to může být pěkné ty šelmy.“

„Jsem ráda, že tu jsou, ale nechci je potkat.“

„Vlci loví ovce, protože je to pro ně snadná kořist. Trhají dobytek, což je špatné, ale holt jsou prostě predátoři. Myslím, že kdyby byly ty ovce zabezpečené, tak by na ně nešli. Problémy jsou hlavně v toleranci zvířat (šelem) - lidé je často vnímají jako škodnou - nejsou schopni akceptovat, že tu byly vždycky, že tu patří, že jde o soužití. Vyhubení bych si určitě nepřála. Vadí mi myslivci bez vzdělání, kteří jen chodí střílet, moji známí jsou profíci - lesáci - je to jejich profese.“

„Zaplat' pánbů jsem se s nimi nesetkala tváří v tvář, ale jinak je беру, proto to možná celkově ty odpovědi tak kladně vyzní, protože jsem je ještě nepotkala.“

„Nevím, jak se k nim má člověk chovat, když je potká, proto mám obavu.“

„Jsem ráda, že tu vůbec nějaké šelmy máme.“

„Mělo by se řešit špatné hospodaření v lesích a další rizika pro šelmy.“

„Měla bych strach spíš z medvěda, nevím, jak bych měla reagovat, co dělat?“

„Vlků a medvědů je tu málo - mohlo by jich být víc.“

„Tady byli a sem patří do přírody.“

„Člověk se s tím prakticky nesetkal. Je na lidech více než na velkých šelmách, jak to tu společně bude - vztah se odvíjí od chování lidí k přírodě.“

„Myslím si, že by bylo fajn, kdyby tu byli. Pro každou oblast je nějaký maximální počet, protože kdyby jich bylo víc, vznikaly by konflikty a tím nelibost lidí a obrátilo by se to proti velkým šelmám. Proti úpravám stavů šelem zásadně nejsem.“

„Šelmy byly první skupina zvířat, která doplatila na civilizační vlivy, nechtěl bych, aby vymřely.“

„Přála bych si, aby i nadále v přírodě byli, aby nevymizeli, aby je lidé nelikvidovali formou pytláctví, aby měli svůj životní prostor.“

„Pokud chcete chránit medvědy, tak vám říkám, že ne, že by se to mělo začít redukovat, konečně by se měli začít chránit lidé. Musíme u nás chodit s plynovými pistolemi, protože nás medvědi ohrožují. Medvědi ztratili přirozenou plachost, jsou na místech, kde by neměli být. Zajed'te si na Strážovskou vrchovinu, tam to uvidíte. Medvědice s malýma se tam přišla okoupat do jezírka u dědiny, vůbec jí nevadili lidi kolem, medvíďata se koupala, ona na ně nahoře čekala, policajti stříleli do vzduchu a medvědice seděla dál, počkala až se vykoupe a

pak šli... Když mě neobtěžují, tak mi nevadí. Oni tu patří, já je nechci omezovat a nechci, aby omezovali mě.“ (Slovák)

„Pokud mě nenapadnou, tak v pohodě, já je akceptuji.“

„V zásadě mi tu nevadí, podle mě jsou tu doma.“

„Vnímám problém pytláctví - hlavně myslivci asi likvidují ta zvířata, protože je berou jako škodnou, která jim strhává zvěř. Už ve škole by je měli učit, že tu šelmy patří. Nedávno byl v televizi dokument, kde každý myslivec, kterého se zeptali, tak řekl, že je rys škodná a střílel by je. Traduje se, že myslivec nemá rád rysy, medvědy a vlky - je to pro něj škodná.“

„Jsou pěkné na obrázcích, ale setkání s nimi nemusí být příjemné. V Tatrách když medvědi někoho napadnou, tak to je problém. V Česku snad ještě nebyl nikdo napadený...?“

„Člověk by to viděl jinak, kdyby tu žil. Až se s nimi potkám naživo, možná změním názor. Dokud neohrožují lidi, jsem ráda, že tu žijí, neměli by se ale chránit na úkor lidí - pokud se přemnoží, tak regulovat. Záleží na tom, kdo rozhodne o tom, co je přemnožení - viz např. problém se špačky, kteří jsou chránění, ale obrovská hejna dělají pěstitelům velké škody, ale nesmí se zastřelit. Měla by být pružnější reakce zákona na situaci.“

„Ať se šíří a neubližují lidem.“

„Mě to vůbec nevadí, medvědi tu nechodí, vlci jen přeletí, je to tu klidné.“

„Zvířátka jsou lepší než lidi, nejsme nad nimi. Útočí jen z hladu a ne ze závisti jako lidi. Beskydy mám ráda, přála bych jim, abychom byli všichni spokojení, ráda budu s nimi na světě žít, jen ať na mě ale nikde nevybafují. Je potřeba je regulovat, aby měli všichni prostor. Nedokázala bych zašlápnout, zabít zvíře, všechno - mloček, žába, aj. - je součást přírody. Jenom myši mě serou, protože všechno v chatě poserou. Snad se zas dostanu po nemoci do lesa, ale už budu ve stěhu...Z novin jsem vyčetla, že tu šelmy jsou, i fotky tam byly. Jsou tu v lese taky občas vyvěšené plakáty, že se tu šelmy vyskytují, a to když jsme si s kamarádkou přečetly, tak jsme dostaly strašný strach, že je potkáme...Vlastní zkušenost nemám a nerada bych ji měla - ani utíkat bych kvůli nemoci nedokázala. Nedávno mi někdo vyprávěl, jak šli z Lysé hory dva mladí lidi se psy po tmě a potkali medvěda!“

„Tady tak dlouho nebyli, že lidé ztratili názor na ně. Kdysi s nimi prostě žili, chránili si stáda před útoky a byly nějaké povolené ztráty. Teď, když se šelmy zase objevily, mají na ně lidé negativní pohled, protože se přetrhlo to, že tu kdysi byli, chybí to. Jsem pro tady šelmy udržet a názory lidí měnit.“

„Uvítala bych tabule na stezkách - rady, co dělat či nedělat, když potkám šelmu. Taky by měla být osvěta, hlavně pro děti, aby je nemusely poznávat už jen v ZOO.“

„Vlka bych nemusel potkat, medvěda si taky odpustím, rysa jsem chtěl vždycky vidět, ale to asi není šance. Když se člověk po cestě baví (mluví), tak to šelmy registrují.“

„K rysovi mám nejshovívavější postoj, protože myslím, že jich je nejméně. Každá velká šelma, pokud se v přírodě přemnoží, může člověku škodit, proto by to mělo být regulované. Na Slovensku máme zákon, že je medvěd chráněný, i když chodí do dědin a ohrožuje majetek i lidi. V tomto případě byl bych pro regulaci medvědů. Je škoda, že rysů a vlků je v ČR i na

Slovensku čím dál méně, mělo by se udělat něco pro to, aby jich bylo víc, třeba nějaké regulované nasazení do přírody.“ (Slovák)

„Byli bychom rádi, kdyby tu žili, protože člověka to obohatí. Myslím, že tu patří a mají tu žít a člověk by se měl podřídít. Setkání s nimi bych nechtěla zažít. Člověk je spokojenější, protože příroda je pak čistší a tak..., vždyť kolik se říká, že denně zmizí z planety druhů, to je hrůza, nakonec zbude jen pán tvorstva se svým egem...“

„Jsou krásné, pokud nejsou u mě, na mém území. Pokud by pro mě nepředstavovali nebezpečí, tak jsou úžasné. Jsou součástí přírody, ale chápu farmáře, že nejsou moc nadšení, když jim napadnou stádo.“

„Je to součást přírody, výskyt beru jako přirozený, zatím jsme je nepotkali. Zatím je neberu jako něco, co by nám ten pobyt tady znepríjemňovalo.“

„Mám je rád, ale neviděl jsem je. Ne, že bych je chtěl potkat, ale aby tu zůstali, je příjemné vědět, že tu jsou, že tu ten život ještě je.“

„Mě by nevadili, to se u nás nevyskytuje a pokud jsou tady, tak je to plus, aspoň je ta příroda taková lepší, chybí tady jinak taková zvířata.“

„Brala jsem, že tu žijí v omezené míře, nikdy jsem o tom neuvažovala nějak více.“

„Je potřeba se tolerovat, podle hesla ‚nech je být a oni nechají být tebe‘. Chtěl bych vidět medvěda, ale to je jen takový sen...Ale ne tak, že bych před ním musel utíkat, ...je to zážitek vidět takové zvíře. Slyšel jsem historku, jak šel na Slovensku lesní dělník do lesa a medvěd na něj z ničeho nic ze 40 metrů zaútočil a drápal ho, dokud medvěd jeho kolega nezastřelil.“

„Tady je problém akorát s kunami. Byla bych ráda, kdyby se tu nějaký vlk nebo medvěd objevil – z dálky bych se na něj dívala, bylo by to hezké...“

„Nejsem proti těm zvířatům, musí být ale v nějaké omezené míře, protože tu není prostor pro třeba sto medvědů, musí se regulovat z mého hlediska.“

„Mě se to líbí, že tu jsou, už to není taková syntetická krajina.“

„Chtělo by to, aby jich bylo co nejvíc, aby se mohli namnožit, aby člověk občas něco viděl v tom lese, aby tu šelmy měly podmínky...“

„Problém je obrovský turistický ruch – tomu náporu lidí se nedá zabránit, dělají si zkratky přes les a vůbec všechen ten ruch – medvědi se budou muset odstěhovat zpátky odkud přišli.“

„Problém je, že lidi si neuvědomují, že velké šelmy tu byly před námi a chápou je jako něco nepřirozeného, přitom je to součást přírody.“

„Pokud je tu nepotkám, tak mi to až tak nevadí. Jedna kolegyně z práce, která má chatu u Jánošíkových děr v Malé Fatře, mi vyprávěla historku, jak pálili u chalupy nějaké hadry, najednou uslyšeli zabručení v lese, tak utíkali honem do chaty se schovat. Taký tam pry bačům medvědi roztrhali ovce.“ (chovatelka ovcí)

„Myslivci jsou šílenci - mají tu 2 páry rysů a když ho uvidí tak ho zastřelí. Rys se ale nesmí přemnožit, pak by byl škodlivý. Je potřeba určit, kolik jich tu může být, a pokud bude víc, tak

regulovat - třeba podle plochy - např. že na 200 000 ha může být dejme tomu 20 rysů. Když je zvěř přemnožená, dochází k nepřírozenému potravnímu řetězci - např. rys vleze do dvorku a zadává slepici... Medvěd a vlk tu jen přechází, nejsou tu trvale. Na Slovensku je nutné vlky a medvědy určitě regulovat - myslivci tam odhadují 2000 až 2500 ks medvědů. Někteří chodí do kontejnerů, více napadají lidi. To, že vlk zadává 3 nebo 4 ovce nic není (beru regionálně), medvěd vybere tak 1 včelín nebo 1 ovci za rok. Vlk dělá škody tím, že strhává vysokou, hlavně když má vlčata - to zařve hodně vysoké.... Medvěd, ten je všežravec - pochutná si na všem, je přirozeně mrchožrout, je pohodlný na to, aby lovil, chodí radši do kontejneru. Rys vybírá slabší kusy, poraněné. Vlk nereguluje, to je sviňa, je to asi nejhorší šelma co znám...na Čukotce mají vlci běžně 100 kg! Pod chatou dáváme na podzim zbytky ze zabijačky na kraj louky a z vrchu z rozhledny na chatě pozorujeme šelmy. Medvědice s mláďaty chodí pravidelně v okruhu Francova Lhota, Makyta, Kohútka. Na mostě nad nádrží pravidelně nacházím stopy medvěda a jeho "šišku" tj. trus. Vlky jsme pozorovali letos na újedišti jen jedenkrát. Za celou dobu, co tu jezdím, tak jsem viděl jen vlka s 2 vlčicemi na pár vteřin. A jednou jsem hodinu pozoroval vlčici, která stála na kraji lesa nehnutě a jistila a až opravdu po celé hodině se odvážila pohnout.“ (myslivec, Zlín)